פראפ. אסכארן: "סאציאלע באדינגונגען אין סאוו. רוסלאנד"

מארגן (פרייטאג) 8.45 אוונט אין **פרץ זאל**

אויפזיכט פארום קאמיטעט אידישע קולט. געזעלשאפט איינטריט — פרייע זאמלונג

זון אויפגאנג — 7.44
זון אונטערגאנג — 4.42

וועטער: קלאר און קיל

Largest Circulation
of any Newspaper entering Jewish Homes in Western Canada.

אידישע וואָרט

THE GATEWAY OF THE WEST

The Israelite Daily Press

מעד פארשפריט
אין די אידישע היימען פון מערב קאנאדע — ווי אלע אנדערע אידישע און ענגלישע צייטונגען צוזאמען

Vol. 21, No. 259. Thur. Nov. 19, 1931 — Published Daily except Saturday and Sunday. — רערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און יונטאב — דאנערשטאג ט׳ כסלו, תרצ״ב.

מלחמה וואלקנס געדיכטער אין ווייטן מזרח

אנב-אורדא

פון מארס

איז דאָ געלט אין ווינניפעג ?

ווי געפעלט אייך אזא פראגע: "איז דאָ געלט אין ווינניפעג?"

ווער ווייס דאס סיידן ניט ?

ס׳איז איצט, ווי מען רופט עס אן אויפן איידעלן לשון, א דעפרעסיע, — א קריזיס, וואלט איך געזאגט, ווען איך וואלט ניט געוואלט גיכן פאר א גראבן יונג, וואס רופט אן זאכן מיט זייערע נעמען . . .

אבער זאגט, אדרבא, אז אין פוילן, למשל, קומען פאר פאגראמען, — וועלן איך די פאליאקן איך־ווייס־ניט־וואס, אין אזא אייערלן! אנסאוועלכאלשנעם לאנד ווי פוילן, אויב מען שפאלט אי־דישע קעפ און מען ברענט אידישע פענסטער, טוען עס איידעלע פרעזישע הענטלאפ, און מען דארף עס רופן "עקסצעסן", אבער ניט פאגראמען, וואס פאסן זיך פאר אמוסיסרייקע קאצאפישע פויערס.

און אזוי איז דער ענין "דעפרעסיע" און "קריזיס". דאס לעצטע איז א האר־מאטעע וואדרט, וואס פאסט זיך ניט צו אונזער הויך־ציוויליזירטער צעזעלשאפט! שאפט : וואס הייסט עפעס מיר זאלן האבן קריגען ?

אבער דעפרעסיע האבן מיר לכל־הדעות, און דאכט זיך אפילו דער אפ־טימיסטישער, פראספעריטעט־ברייטער־ענערגיקער פרעזידענט הואווער האט מיט א קורצער צייט צוריק אנגעהויבן צוזעגען, אז ס׳איז דאָ מאקע אביסעלע דעפרעסיע . . .

אין באלד ווי דעפרעסיע, איז דאך שוין ירוע : די קבצנים לינן אין דער ערד מיט די ביינער, און די באנקן האבן די מזומנים.

ס׳איז בכלל ווי אלעמאל, — נאר אביסעלע מער פון ביידע זייטן.

* * *

און אז איך פרעג צי ס׳איז נאך דאָ געלט אין ווינניפעג, האט איר דאס רעכט צו פרעגן צוריק : ביי וועלכן ווי־ניפעג, — דעם וואס לינט אין דער ערד און באקס־ביינל, אדער דעם וואס פארט אויף זיך־ניט־טוזנט דאלארדיקע אוטומאביל ?

וועל איך דאך מוזן א קראנ טאן זיך אין פליך און פארטראכטן זיך אויף דעם ענין.

דערמאן איך זיך, אז ווינניפעג איז א שטאט, מיט א מוניציפאלער פארוואל־טונג, — וועלן מיר אויף א ווייל פאר־נעמען אויף ווינניפעגער איינוואוינער און מיר וועלן דורכשמועסן זיך וועגן ווייני־פעג גופא.

* * *

וועל איך אייך דערציילן, — אויב איר האט עס נאך ניט געהערט, — אז מיט ווינניפעג האלט עס שוין נאך גע־הויבן : אט די פארהעלטנסמעסיק קליינע פראווינציעלע שטאט, ערגעץ אין א פארווארפענעם ווינקל פון דער ברייטשער אימפעריע, האלט שוין ביי דער זעלבער מדרגה, ווי גרויס ברי־טאניע !

דאס הייסט, אז מיר האלטן שוין דערבי־אז, אז די באנקן זאלן אזוי דיק־טירן אונזער־ווינניפעגער שטאטיקע פאַ־ליטיק, פונקט ווי זיי הבן דיקטירט די ברי־טישע פאליטיק, ארויסוואר־פנד דיק דר ארבעטער רעגירונג פון מאכט און אריינשטופנדיק פרעמיער מאקדא־נאלדן אין די אדעמס פון די נאסט־פריינטלאכע קאנסערוואטיוון !

* * *

אין עס ביי אונז טאקע זייער א וואַ־רימער הארבסט דאס יאר, אבער פונ־דעסטוועגן זאלט איר מיך ניט חושד זיין, אז איך רייד דאָ פון היץ.

ס׳איז דער ריינער אמת, און אט האט איר די געשיכטע פון דער מעשה:

פונקט ווי ענגלאנד שיידט זיך אונ־טער פון אלע אנדערע לענדער מיט איר שטיצע פאר ארבעטסלאזע, וואס האט דערוועקט די אומעווערידנהייט פון אלע באנקירן פון דער וועלט און געצוואונ־גען זיי איר צו טאן א זאך וואס איז נע־באך ניט אין זייער באראכטער, — אריינמישן זיך אין אירע אינערלאכע ענינים, — אזוי מיט מוז דאנן, צייכנט זיך ווינניפעג אויס פון אנדערע שטעט מיט איר ווייניקער אומפעמעשלאכער באציאונג (פארהעלטנסמעסיק גע־רעדט) צו אירע ארבעטסלאזע.

דארף מען האבן געלט, — און ס׳איז דעפרעסיע, אז דו וואס האבן ניט האבן ניט, און די וואס האבן, — האבן א גר־טען תירוץ ניט צו צאלן קיין שטייערן, און דו שטאט איז געדריקט פון אלע זייטן, און ויתן לך . . .

און דו באנק האט דאך אבער געלט, און די שטאט איז א בטוח. האט מען אזוי אנגעבאפט נמלות־חסדים׳לאך ביז פינף מיט א האלבן מיליאן אמת׳ע קאַ־נאדער טאלערס, וואס זיינען צו 90 סענט א שטיק נאך אויף א היבשע מטבע.

זאגט איצט די באנק : א בטוח ביס־טו טאקע, אבער מיט מיין געלט וואדפן כי תיתי, אבער יעדער אויסגאבע וואס איר ווילט מאכן, דארפט איר פריער קריגן אונזער גוטהייסונג.

* * *

ניין, די באנקירן זיינען ניט חלילה קיין שלעכטע מענשן : ס׳איז א פראגע פון גזונטע ביזנעס פרינציפן, און זיי זיינען דאך די וואס זיינען דעם־פובּ־ליקומס אנפארטרויטע מיט זיין געלט, און אויב ווייטער און ווייטער.

דער־פאקט אבער בלייבט : איז דאָ די מאה, מוז זי זאגן די דעה !

און איר מוזט האבן דדך־ארץ פאר דער דעה פון דער מאה !

* * *

הייסט עס, ס׳איז דאָ געלט, און ס׳איז ניטאָ קיין געלט..

און איר און איך — צו וועלכער קאטעגאריע באלאנגען מיר ?

נו, מיר דארפן זיך ניט זאגן, — די באנקן היטן שוין אונזערע אינטע־רעסן. וואס, מיר זיינען עס סיידן ניט "דאס פובליקום?"

דר. נחום גערגעל פלוצלונג געשטארבן

האט ערשט באזוכט אמערי־קע אין אינטערעסן פון אידי־שער ענציקלאפעדיע

ספעב. טעלעג. צו ד. א. וו. פון "איטא"

בערלין, נאוו. 19 (איטא).— דר. גערגעל איז דאָ פלוצלונג געשטארבן פון א האַרץ־שלאג. ער איז געווען בלויז 44 יאר אלט.

דר. גערגעל איז געווען א פירער פון דער באוואוסטער חילף ארגאניזאציע "יעקאפא" און א פראמינענטער עקאָ־נאמישער פארשער און קולטורעדע־טור. ער האט זיך נאר וואס צוריק געקערט קיין בערלין פון א טור איבער אמעריקע, אין די אינטערעסן פון דער פראָעיקטירטער אידישער ענציקלאפעד־דיע.

——(::)——

ברייטע קולטור פראָ־ראם אנגעזייכנט ביי דער י. מ. ה. א.

מיטוואך דעם 25טן נאוועמבער, 8.30 אוונט, וועט די י. מ. ה. א. מח־נך זיין איר ליטעראטור קלוב. פרא־נער זיינען נעמאכט געווארן צו שטו־דירן די דייטשישע, פראנצויזישע, רו־סישע, קאנאדער, ענגלישע, אידישע ליט־עראטורן ווי אויך פסיכאלאגיע און פילאזאפיע.

דער קלוב וועט איינגעטיילט ווערן אין דריי גרופּעס מיט א פארזיצער פאר יעדער גרופּע.

כדי דורכצופירן אזא אונטערע־מונג איז עס נויטיק צוצוציען אזעלכע מענשן וועלכע זיינען בכוח דאס צו טאן. אנגעזעענע פערזאנען וועלן האל־טען לעקציעס ביי די ליטעראטור אונטן.

די י. מ. ה. א. בעט אונז צו מעלדן, אז ווער עס איז נאר פאר־אינטערעסירט אין דער דאזיקער אר־בעט, איז געבעטן צו טעלעפאנירן צו נעלי ליטוואק, 56551, און צו קו־מען צו דער ערשטער פארזאמלונג וואס וועט אפגעהאלטן ווערן אין דער הויפּט קוואַרטיר פון דער י. מ. ה. א. מר. לעפקער, פון דער "לעפקער בוק שאפּ" האט פארשפּראכן צו קומען אן אנצייכענען פלעגער פאר דער אר־גאניזאציע.

ישראל קאהען אויפגענומען פונם גאווערנאר דזשענעראל

לויט א אידישער טעלעגראפן אגענ־טור מעלדונג פון קטאווא, איז ישראל קאהען, ספּעציעלער שליח פון דער אל־וועלטלאכער צייניסטישער ארגאניזאַ־ציע קיין קאנאדע, אויפגענומען געווא־רן פונם גאווערנאר דזשענעראל פון קאנאדע, אויף א אויריענע.

לארד בעסבארא האט אינם שמועס מיט אים אויסגעדריקט זיינע סימפּא־טיע צום אויפבוי פון דער אידישער נאציאנאלער היים און האט געשטעלט א צאל פראגעס צו מר. קאהען. ער האט באזוגערט דערמאנט דעם נאמען פון בארון בלאנדאד ראטשילד, פון וועל־מען ער, לארד בעסבארא, האט אמאל געקראגן א מתנה, וועלכע ער האלט, ווי ער זאגט, זייער טייער.

די אויריענע איז אראנזשירט געווארן פון דעם בריטישן היי־קאמישאנער אי־אמאוא. סער ווייזאם קלארק, וועלכע. האט געקראגן א דעפעשע וועגן דע־פונם אפיס פונם דאמיניאן מיניסטער ריום אין לאנדאן.

ישראל קאהען, וועלכער קומט מארגן אן קיין ווינניפעג אויף זיין צייניסטי־שער מיסיע, איז איינער פון דער פּראָ־מינענטסטע אידן אין ענגלאנד, — שריפטשטעלער, ישורנאליסט און לעק־טאר, אין סעקרעטאר פון דער צייניס־טישער ארגאניזאציע.

פאגראמען האלטן אן אין פוילישע שטעט

הזכרות נאך געטוטן ווילנער סטודענט ענדיקן זיך מיט עקסצעסן אין א צאל פונקטן — כוליגאנעס זיינען זיך נוקם אן טויטע אידן אין סוכאטשאוו

(ספּעציעלע טעלעגראמע צו "דאס אידישע וואָרט" פון "איטא")

וואַרשע, נאוו. 19 (איטא).— אן אנטי־אידישע דעמאנסטראציע האט נאכגעפאלגט נעכטיקע הזכרה נאך דעם געטוטן ווילנער סטודענט אין טשענ־סטאכאווער קאטעדראל. די כוליגאנעס האבן אטאקירט די אידישע באאפלעקע־רונג פון טשענסטאכאוו אין האבן אר־גאניזירט א רייע אנטי־אידישע עקס־צעסן.

נאכמיטאג האבן זיך די עקסצעסן איבערגעג׳חוד׳ט. די נאסן זיינען געווען פול מיט אנטיסעמיטישע באנדעס, וועלכע האבן געבראכן אידישע פענ־סטער אין חייזער און קליינן. עטלא־כע פון די כוליגאנעס זיינען ארעס־טירט געווארן.

אין פאביאניץ, ארום לאדז, האבן אנטיסעמיטן אטאקירט און געבראכן אידישע פענסטער.

אין קאוועל האט די שול יוגנט אטאַ־קירט אידישע פארבייגייער אין עטר־לאכע פון די אידן זיינען ערנסט צע־מיט׳ט געווארן. שפּעטער האבן די עקסצעסן אָנגענומען א מער ערנסטן כאראקטער.

וואַרשע, נאוו. 19 (איטא).— אויף דער זיצונג פון שטאט־ראט לעצטן אונטן מיט אריינגעטראגן געווארן א פּראָטעסט רעזאָלוציע קעגן די אומרו־ען מיט אן אפיל צו דער באפעלקערונג צו האלטן זיך אין פרידן. די ענדעק־ער ראטסמענער האבן באקעמפט די רע־זאלוציע, און צום סוף האבן זיי פאר־נומען א דיזיצונג, ניט אויבערלאנדיק קוואָרום. די זיצונג האט זיך דאן גע־מוזט שליסן, ניט אנגעמענדיק די רע־זאלוציע.

וואַרשע, נאוו. 19 (איטא). —63 קברים זיינען געשענדעט געווארן אויפן אידישן בית עלמין אין סאכאטשאוו, ארום וואַרשע, און 26 מצבות זיינען אומגעגוואָרפן געווארן. דאס איז געווע־ן נקמה פון כוליגאנעס פארן דורכפאל פון זייער דעמאנסטראציע אראנזשירט פריער אינם טאג פון א גרופּע סטודענ־טן וואס זיינען פאר דעם צוויט אנ־געקומען פון וואַרשע, און וועלכע ד־פאליציי האט צעטריבן. קיינער פון ד־

יאפאן דרינגט אריין אין דער סאוועטישער אייזנבאן זאנע

יאפאנעזישע טרופּן פארכאפּן ציציהאר, צעשמעטערנדיק מא טשאנשאנס ארמיי. — גרויסע שלאכט ענדיקט זיך מיט אנטשיידענעם זיג פאר יאפאן

מוקדן, מאנדזשורע, נאוו. 19.— די יאפאנעזישע טרופּן פארכאפּן ציציהאר לעצטן אונטן, נאָך א ביטערער שלאכט אין וועלכער זיי האבן צעשמעטערט די ארמיי פון גענעראל מא טשאנשאן, און צעשפּרייט זי אין אלע פיר זייטן.

ציציהאר געפינט זיך אויף דער מזרח כינעזישער אייזנבאן, און איז אזוי אין דער זאנע פונם סאוועטישן איינפלוס.

גענעראל האנזשא, יאפאנעזישער קאמאנדיר, האט געהאט אונטער זיך בלויז פיר טויזנט סאלדאטן, מיט וועל־כע ער האט עצשמעטערט מא טשאנ־שאנס ארמיי פון 40 ביז 50 טויזנט. די יאפאנעזער זיינען בעסער באוואַ־פענט, בעסער דיסציפּלינירט און האבן א בעסערע קאמאנדע.

די שלאכט נעכטן איז געפאכטן גע־וואָרן אין א ביטערער קעלט. די טעמ־פּעראטור האט דערגרייכט 15 אונטער נול, מיט א שנייטרדיקן קאלטן צפון־וויינט בעל־ד־סיבירער סטעפּעס אין פנים פון די יאפאנעזישע סאלדאטן. ווי האבן זיך איינגעשניטן אין צענטער פון דער כינעזישער ארמיי, צעשפּאל־טענדיק זיי און צעטרייבנדיק זי אין אומאָרדענונג אן אלע זייטן.

ארום 8 אוונט איז שוין קיין איינ־ציקער כינעזישער סאלדאט ניט גע־בליבן אין דעם געגנט, און די יאפאנע־ער זיינען אריין קיין ציציהאר, האבן אנטוואוהנט די לאקאלע פאליציי אין ארויסגעלאזן א פּראָקלאמאציע צוזאַ־גענדיק זיכערקייט צו דער באפעלקע־רונג, אזוי לאנג ווי זי וועט זיך האלטן אין אָרדענונג.

מען האט מגרא, אז די רעשטלאך פון דער כינעזישער ארמיי, צוריקפאלן־דיק קיין כאַרבין, זאָלן זיך ניט נעמען פאר דויבערייען.

——(::)——

אידן אין דייטשער פראָווינץ העססען אומרואיק צוליב גרויסן זיג פון היטלעריסטן

דארמשטאט, דייטשלאנד, נאוו. 18. —דער גרויסער וואל־זיג פון די היט־לעריסטן אין דער דייטשער פּראָווינץ העססען, וואו די היטלעריסטן האבן געוואונען 30 פון אלע 70 מיטגלידער פון דעם פּראָווינציעלן פארלאמענט, האט אויסגערופן א באאומרואיקונג אין דער אידישער באפעלקערונג אין דייטשלאנד, און ספּעציעל אין העססען, וואו עס געפינט זיך א גרעסערע אי־דישע קהלה.

טראָץ דעם וואל־זיג פון די היטלע־ריסטן איז נאָך ניט זיכער צי זיי וועל־לען איבערנעמען די רעגירונג אין העס־סען, ווייל זיי אליין האבן ניט קיין מאי׳אָריטעט אין פארלאמענט.

קעלער פאר ריזיקן אוידיטאָריום ווערט געגראבן

הייגט פרי האט מען שוין אנגע־פאנגען די איינגראבונגען פארן ר־יזיקן מוזעיפּאל בולווארד, וואס וועט קאמ־טען א מיליאן דאלאר און וואס וועט אינם הויפּט זאל האבן פּלאץ פאר איבער פינף טויזנט מענשן. דעם קאַ־טראקט פאר די איינגראבונגען האט נעקראגן די האקסלי קארטערדיש קאָ, פאר 22 טויזנט דאלאר, בתנאי זי זאל זיך באנוצן אויסשליסלאך מיט האנט ארבעט, און ניט מיט מאשינען.

דער אוידיטאריום ווערט געבויט ווי א אָרבעטסלאזיקייט רעליף מיטל. די דאמיניאן רעגירונג וועט צוטראגן האלב פונם קאסט, און די פּראָווינצי־עלע רעגירונג — נאָך 25 פּראָצענט. די שטאט טראגט עס א פערטל פונם קאסט, אויסער דעם לאנד האט די אי־נעלראלע איינרכטונגען, און ווערן איינגענאנען נעמאכט אויפן חשבון פון שטאט, אזוי אז דער שטאט וועט די געביידע קאסטן אז ערך פון 350 טוי־זענט דאלאר.

לייסנס צאלונגען פון שטאטיקע פעדלער וועלן רעדוצירט ווערן

ווי אלד. גרעי לאזט אונז צו וויסן, האט א ספּעציעלע סוב־קאמיסיע באַ־שלאסן פארצולייגן פארן סיטי קאונ־סיל א פלאן פון ענדערונגען אין גע־שעפט שטייערן און "לייסנס", מיט נייע פארטיילונגען פון קאטעגאריעס און א. וו. די נייע פלענער וועלן פארגעבראכט ווערן פאר דער קומענ־דיקער זיצונג פונם סיטי קאונסיל, און עס ווערט דערוואַרטעט, אז זיי זאלן אלע אנגענומען ווערן.

צוגיטיג די אנדערע פארשלאגן זיינען דאָ באדייטנדיקע פארפעלערונגען אין די לייסנס צאלונגען פאר פעדלער, וואס וועלן זיין פון גרויס באדייטונג פאר אט דער קאטעגאריע פון די ארימסטע געשעפטסלייט. אזוי שלאגט פאר דער פלאן :

לייסנס פון פעדלערס, וואס באנר צען איין פערד, זאל דערוצירט ווערן פון $50 צו $25; פוס־גייענדיקע פעד־לערס, וואס צאלן איצט $25, זאלן צאלן בלויז $10, און שמאטעס קליי־בער, וואס צאלן איצט $10, זאלן צאלן בלויז $2.

די סוב־קאמיסיע האט נענומען אין אכט די שווערע לאגע פון די פעד־לערס, און רעקאמענדירט דערפאר צו מאכן פאר זיי די דאזיקע פארלייכטע־רונגען.

עס ווערן אבער אויף רעקאמענדירט העכערונגען פון געוויסע סארטן לייס־סענס. אן אוקשאנירס לייסנס, למשל, ווערט געפאלגט צו פארגרעסערן פון $50 ביז $100, די לייסנס פאר טאנץ זאלן וועט אויף געענדערט ווערן, — אנשטאט $50 ביז $100, ווערן פאר־געשלאגן לייסנס צאלונגען פון $25 ביז $150, לויט די הכנסות פון זאל פון טענץ.

ציווי יונגע באנדיטן באַרויבן סטאר אויף קאַרידאן עוועניו.

צוויי יונגע בחורים׳לאך, אונטער 20 יאר, זיינען אריין אין סטאר פון מ. האראד, 617 קאַרידאן עוועניו, ארום 11.45 אוונט, און האבן באַרויבט די סטאר, אויף דער סומע פון $67 אין באנקנאטן, איבערלאזנדיק דאס זילבער געלט, אין קאסע.

אין סטאר האט זיך דאן געפונען מיס דזשאַרדזשינא טוירנער, קלערק, איינע אליין. די יונגעלייט זיינען אריין אין האבן דעם געלט, און די יאפאנע־ער זיינען אריין קיין ציציהאר, האבן אנטוואוהנט די לאקאלע פאליציי אין ארויסגעלאזן א פּראָקלאמאציע צוזאַ־גענדיק זיכערקייט צו דער באפעלקע־רונג, אזוי לאנג ווי זי וועט זיך האלטן אין אָרדענונג.

מען האט מגרא, אז די רעשטלאך פון דער כינעזישער ארמיי, צוריקפאלן־דיק קיין כאַרבין, זאָלן זיך ניט נעמען פאר דויבערייען.

——(::)——

ערשטע א״י אָנפּראָנע אין נייעם בריטישן פּאַרלאַמענט

לאנדאן, נאוו. 19 (איטא).— צום ערשטן מאל אין די ארץ־ישראל פראגע ארויסגעשוואומען ביי דעם נייעם פאר־לאמענט, ווען דער דעפּוטאט ווערדשוואוד הייט געמאכט די אנפראגע, אויב דאס קאָלאניאלע מיניסטעריום אין איצט גרייט צו דערלויבן די פאלעסטינער אידן צו טראגן, וואאן זיי זאלבסטשוץ, צוליב די בעפאר וואס רינגלאן זיי ארום. ער האט דערמאנט דערביי דעם פאל פון דעם אידישן יונגנמאן אין מיידל, וואס זיינען דערמארדעט יעווא־רן פון פינף בעדואינער ארום תל־אביב.

דער קאָלאניאלער מיניסטער, סער פיליפּ קאנליף־ליסטער, האט געענט־פערט, אז ער האט פארלאנגט פונם הייז־קאמישאנער א באריכט וועגן דעם דאזיקן מארד־פאל.

מעיאר דייווידסאן ווידערדער־ווילט אין קאלגארי

קאלגארי, אלטא, נאוו. 19.— מעי־אר דייווידסאן איז ווידערדערווילט געווארן אויף צוויי יאר, קריגנדיק 17.234 שטימען צו 1.028 פאר זיין קאמוניסטישן אָפּאָנענט, פיל לאק.

18.352 שטימען זיינען אָפּגעגעבן געווארן אין די וואלן, — מיט פיר טויזנט שטימען מער ווי אין די מוני־ציפאלע וואלן לעצטן יאר.

——(::)——

129 איד. סטודענטן פאר־וואונדעט אין וואַרשע, לויט ציפערן וואס זיינען ביז איצט פעסטגעשטעלט געווארן

וואַרשע, נאוו. 18 (איטא).— דער פארבאנד פון אידישע סטודענטן האט נעכטן אנאָנסירט, אז די צאל פאר־וואונדעטע סטודענטן, וואס זיינען איצט פעסטגעשטעלט געווארן, דער־גרייכט, 129, און פון זיי נעפינען זיך 19 אין א געפערלעכן צושטאנד.

די קאנפערענץ פון דער "מכבי" ספּארט־ארגאניזאציע, האט נעכטן אָנ־גענומען א רעזאָלוציע, וואס פארדאמט די עקסצעסן און אפעלירט צו די פּוי־לישע סטודענטן זיי זאלן אָפּשטעלן די אטאקעס. אין דער רעזאָלוציע ווערט אויך אָנגעוויזן, אז די "מכבי" צייטן זיבעצעך טויזנט יונגע אידן אלס מיט־גלידער, וואס זיינען גרייט צו פארטיי־דיקן אידן.

די נעכטיקע אידישע צייטונגען, און ספּעציעל דער "היינט" קריטיקירן די פּראָ־רעגירונג פארטיי אין די ליבעראַ־לען און זייערע צייטונגען פאַרוואס זיי שטעלן קיין שטעל־לונג צו די עקסצעסן און פאר ניט האַ־בען אָנגענומען קיין איין רעזאָלוציע קעגן זיי. די צייטונג "אונזער עקס־פּרעס" ווייזט אָן, אז אין קראקע האבן אפילו די פּראָ־רעגירונג סטודענטן באַ־שלאסן צו פאדערן, אז עס זאל איינ־געפירט ווערן א נומערוס קלאוזס פאר אידישע סטודענטן.

——(::)——

דריי שולן קאנפיסקירט גע־וואָרן דורך דער סאוועט רע־גירונג אין האמעל

מינסק, נאוו. 18 (איטא).— דריי שולן און דריי קירכעס זיינען היינט קאנפיסקירט געווארן דורך דער סאוועט מאכט אין דער שטאט האמעל, אלס רעזולטאט פון דער שטארקער אנטי־רעליגיעזער פּראָפּאגאנדע, וואס איז געפירט ווערן א נומערוס קלאוזס פאר אידישע סטודענטן.

——(::)——

מעיאר דייווידסאן ווידערדער־ווילט אין קאלגארי

קאלגארי, אלטא, נאוו. 19.— מעי־אר דייווידסאן איז ווידערדערווילט געווארן אויף צוויי יאר, קריגנדיק 17.234 שטימען צו 1.028 פאר זיין קאמוניסטישן אָפּאָנענט, פיל לאק.

18.352 שטימען זיינען אָפּגעגעבן געווארן אין די וואלן, — מיט פיר טויזנט שטימען מער ווי אין די מוני־ציפאלע וואלן לעצטן יאר.

——(::)——

129 איד. סטודענטן פאר־וואונדעט אין וואַרשע, לויט ציפערן וואס זיינען ביז איצט פעסטגעשטעלט געווארן

וואַרשע, נאוו. 18 (איטא).— דער פארבאנד פון אידישע סטודענטן האט נעכטן אנאָנסירט, אז די צאל פאר־וואונדעטע סטודענטן, וואס זיינען איצט פעסטגעשטעלט געווארן, דער־גרייכט, 129, און פון זיי נעפינען זיך 19 אין א געפערלעכן צושטאנד.

די קאנפערענץ פון דער "מכבי" ספּארט־ארגאניזאציע, האט נעכטן אָנ־גענומען א רעזאָלוציע, וואס פארדאמט די עקסצעסן און אפעלירט צו די פּוי־לישע סטודענטן זיי זאלן אָפּשטעלן די אטאקעס. אין דער רעזאָלוציע ווערט אויך אָנגעוויזן, אז די "מכבי" צייטן זיבעצעך טויזנט יונגע אידן אלס מיט־גלידער, וואס זיינען גרייט צו פארטיי־דיקן אידן.

די נעכטיקע אידישע צייטונגען, און ספּעציעל דער "היינט" קריטיקירן די פּראָ־רעגירונג פארטיי אין די ליבעראַ־לען און זייערע צייטונגען פאַרוואס זיי שטעלן קיין שטעל־לונג צו די עקסצעסן און פאר ניט האַ־בען אָנגענומען קיין איין רעזאָלוציע קעגן זיי. די צייטונג "אונזער עקס־פּרעס" ווייזט אָן, אז אין קראקע האבן אפילו די פּראָ־רעגירונג סטודענטן באַ־שלאסן צו פאדערן, אז עס זאל איינ־געפירט ווערן א נומערוס קלאוזס פאר אידישע סטודענטן.

——(::)——

דריי שולן קאנפיסקירט גע־וואָרן דורך דער סאוועט רע־גירונג אין האמעל

מינסק, נאוו. 18 (איטא).— דריי שולן און דריי קירכעס זיינען היינט קאנפיסקירט געווארן דורך דער סאוועט מאכט אין דער שטאט האמעל, אלס רעזולטאט פון דער שטארקער אנטי־רעליגיעזער פּראָפּאגאנדע, וואס איז געפירט ווערן א נומערוס קלאוזס פאר אידישע סטודענטן.

——(::)——

ווייניפעג קרינט ער־שטע שניי פון ווינטער

ווייניפעג האט זיך אויפגעכאפּט צום ערשטן מאל דעם הארבסט היינט אינ־דערפרי, צו געפינען די נאסן באדעקט מיט א וויינס שיכט פון שניי, אבער מיט א גאנץ מילדער טעמפּעראטור.

אין דער ווייטערער וועסט בושעוועט שוין דער ווינטער אין זיין נאנצער קראפט. אלבערטא און אסקאטשעוואן האבן טעמפּעראטורן אונטער נול, מיט דעם קאלסטסטן פונקט אין אסקאטון, —15 גראד אונטער נול.

——(::)——

בוטלענערס האבן א שלעכטן טאג נעכטן אינ׳ם הינגן פאליציי געריכט

שווער צו זיין א בוטלענער !

עני לעוואדני האט נעכטן געהאט דעם ביטערן מזל צום פערטן מאל גע־משפט צו ווערן פאר בערבען דעם לי־קער קאנטראל געזעץ. זי האט זיך נעכטן מודה געווען אין שטאטיקן פאַ־ליציי געריכט, אז [illegible] האט געהאט "האם ברו" אין איר היים, 660 פּרי־טשארד עוועניו, און מאניסטראט ר. ב. גרייהאם האט זי פאר׳משפט צו 6 מאנאטן טורמע.

געוויינלאך מאג יעדער איינער, ווער עס האט נאר פינף סענט, קויפן א פלעשל "פאם" און טרינקען עס גע־ווינטערהייד, אבער אנשטאט "פאם" (ווייכער געטראנק) האט דזשאן וואנע־זורא געהאט אין אזא פלעשל דעם אמת׳ן יין שרף — פּשוט׳ן אלקאהאל הייסט עס, און צו זיין שלים מזל האט אים די פאליציי געפאקט מיט די גודס און פארגעבראכט פארן געריכט.

רעזולטאט :

דריי הונדערט קאנאדער דאלאר שטראף, ווי אויך הוצאות פון געריכט, און א חודש אין חד גדיא, פלוס נאך צוויי מאנאטן אויב ער וועט ניט משל־לם זיין די דריי הונדערטער.

אויך ענדרין סטרוס האט נעכטן דורכגעמאכט די זעלבע "דערפארונג", פארפירט פונם ביטערן טראפּן.

דערפאר האט דזאדזשן רייד אריינ־געכאפּט א "מציאה", אויך ער האט מאכט אין דער שטאט האמעל, אלס רעזולטאט פון דער שטארקער אנטי־רעליגיעזער פּראָפּאגאנדע, וואס איז געפירט ווערן א נומערוס קלאוזס פאר אידישע סטודענטן.

——(::)——

ווייניפעג קרינט ער־שטע שניי פון ווינטער

ווייניפעג האט זיך אויפגעכאפּט צום ערשטן מאל דעם הארבסט היינט אינ־דערפרי, צו געפינען די נאסן באדעקט מיט א וויינס שיכט פון שניי, אבער מיט א גאנץ מילדער טעמפּעראטור.

אין דער ווייטערער וועסט בושעוועט שוין דער ווינטער אין זיין נאנצער קראפט. אלבערטא און אסקאטשעוואן האבן טעמפּעראטורן אונטער נול, מיט דעם קאלסטסטן פונקט אין אסקאטון, —15 גראד אונטער נול.

——(::)——

ד״ר ביזיקן ווערט אויפגענומען פון אידישן אוניווערסיטעט

ווי אלע אנדערע אויפגענומענע פון מערב קאנאדע — ווי אלע אנדערע אידישע און ענגלישע צייטונגען צוזאמען

ווינניפעג, נאוו. 19.— ד״ר ביזיקן, דער אידישער אוניווערסיטעט פון מערב קאנאדע, וועלכער איז אויפגענומען געווארן אין אלע אנדערע אידישע און ענגלישע צייטונגען צוזאמען, איז אויפגענומען געווארן אין דער אוניווערסיטעט.

ד״ר ביזיקן איז אויפגענומען געווארן אין אלע אנדערע אידישע און ענגלישע צייטונגען צוזאמען, ווי אלע אנדערע אידישע און ענגלישע צייטונגען אין מערב קאנאדע, אין דער אוניווערסיטעט.

ווינניפעג

אין דאָ געלט אין ווינניפעג ?

ווי געפעלט אייך אזא פראגע: "איז דאָ געלט אין ווינניפעג?"

ווער ווייס דאס סיידן ניט ?

ס׳איז איצט, ווי מען רופט עס אן אויפן איידעלן לשון, א דעפרעסיע, — א קריזיס, וואלט איך געזאגט, ווען איך וואלט ניט געוואלט גיכן פאר א גראבן יונג, וואס רופט אן זאכן מיט זייערע נעמען . . .

אבער זאגט, אדרבא, אז אין פוילן, למשל, קומען פאר פאגראמען, — וועלן איך די פאליאקן איך־ווייס־ניט־וואס, אין אזא אייערלן! אנסאוועלכאלשנעם לאנד ווי פוילן, אויב מען שפאלט אי־דישע קעפ און מען ברענט אידישע פענסטער, טוען עס איידעלע פרעזישע הענטלאפ, און מען דארף עס רופן "עקסצעסן", אבער ניט פאגראמען, וואס פאסן זיך פאר אמוסיסרייקע קאצאפישע פויערס.

און אזוי איז דער ענין "דעפרעסיע" און "קריזיס". דאס לעצטע איז א האר־מאטעע וואדרט, וואס פאסט זיך ניט צו אונזער הויך־ציוויליזירטער צעזעלשאפט! שאפט : וואס הייסט עפעס מיר זאלן האבן קריגען ?

אבער דעפרעסיע האבן מיר לכל־הדעות, און דאכט זיך אפילו דער אפ־טימיסטישער, פראספעריטעט־ברייטער־ענערגיקער פרעזידענט הואווער האט מיט א קורצער צייט צוריק אנגעהויבן צוזעגען, אז ס׳איז דאָ מאקע אביסעלע דעפרעסיע . . .

אין באלד ווי דעפרעסיע, איז דאך שוין ירוע : די קבצנים לינן אין דער ערד מיט די ביינער, און די באנקן האבן די מזומנים.

ס׳איז בכלל ווי אלעמאל, — נאר אביסעלע מער פון ביידע זייטן.

* * *

און אז איך פרעג צי ס׳איז נאך דאָ געלט אין ווינניפעג, האט איר דאס רעכט צו פרעגן צוריק : ביי וועלכן ווי־ניפעג, — דעם וואס לינט אין דער ערד און באקס־ביינל, אדער דעם וואס פארט אויף זיך־ניט־טוזנט דאלארדיקע אוטומאביל ?

וועל איך דאך מוזן א קראנ טאן זיך אין פליך און פארטראכטן זיך אויף דעם ענין.

דערמאן איך זיך, אז ווינניפעג איז א שטאט, מיט א מוניציפאלער פארוואל־טונג, — וועלן מיר אויף א ווייל פאר־נעמען אויף ווינניפעגער איינוואוינער און מיר וועלן דורכשמועסן זיך וועגן ווייני־פעג גופא.

* * *

וועל איך אייך דערציילן, — אויב איר האט עס נאך ניט געהערט, — אז מיט ווינניפעג האלט עס שוין נאך גע־הויבן : אט די פארהעלטנסמעסיק קליינע פּראָווינציעלע שטאט, ערגעץ אין א פארווארפענעם ווינקל פון דער ברייטשער אימפעריע, האלט שוין ביי דער זעלבער מדרגה, ווי גרויס ברי־טאניע !

דאס הייסט, אז מיר האלטן שוין דערבי־אז, אז די באנקן זאלן אזוי דיק־טירן אונזער־ווינניפעגער שטאטיקע פאַ־ליטיק, פונקט ווי זיי הבן דיקטירט די ברי־טישע פאליטיק, ארויסוואר־פנד דיק דר ארבעטער רעגירונג פון מאכט און אריינשטופנדיק פרעמיער מאקדא־נאלדן אין די אדעמס פון די נאסט־פריינטלאכע קאנסערוואטיוון !

* * *

אין עס ביי אונז טאקע זייער א וואַ־רימער הארבסט דאס יאר, אבער פונ־דעסטוועגן זאלט איר מיך ניט חושד זיין, אז איך רייד דאָ פון היץ.

ס׳איז דער ריינער אמת, און אט האט איר די געשיכטע פון דער מעשה:

פונקט ווי ענגלאנד שיידט זיך אונ־טער פון אלע אנדערע לענדער מיט איר שטיצע פאר ארבעטסלאזע, וואס האט דערוועקט די אומעווערידנהייט פון אלע באנקירן פון דער וועלט און געצוואונ־גען זיי איר צו טאן א זאך וואס איז נע־באך ניט אין זייער באראכטער, — אריינמישן זיך אין אירע אינערלאכע ענינים, — אזוי מיט מוז דאנן, צייכנט זיך ווינניפעג אויס פון אנדערע שטעט מיט איר ווייניקער אומפעמעשלאכער באציאונ

THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper in Western Canada
אידישע וואָרט
Office and Place of Business: Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave., E.
Published daily except Saturday and Sunday.
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA.
Subscription: $6.00 per year.
Established 1910 Phones: 55 409—52 213
WINNIPEG — MANITOBA

בריטישע טאריפן און אמעריקעס זאָרג

אין די פּאָליטישע קרייזן אין די פאראייניקטע שטאטן איז מען שטארק באזאָרגט איבער די שריט וואָס ענגלאנד נעמט אן איינצופירן ביי זיך מאריפן. שוין דער ערשטער שריט, די "האמפינג דיוטיס" וועלן כע זיינען נאָר־וואָס פארגעשלאָגן געוואָרן פארן בריטישן פארלאמענט און וועלן מסתמא זייער שנעל אריין אין קראפט. וועלן באווירקן אמעריקאנער האנדל אויף וואָסערע פינף־און־זיבעציק מיליאָן דאָלאר א יאָר. און דאָס איז דאָך ערשט דער אנהויב. — עס איז דאָך פאר אלע מען קלאָר, אז די בריטישע "נאציאָנאלע" רעגירונג, מיט איר איבערוועגנדיקער קאָנסערוואטיווער מערהייט, וועט זיך אויף דעם ניט אָפּשטעלן, און ענגלאנד, וואָס איז געווארן אמעריקעס בעסטער קונה זינט קאנאדע האָט איינגעיפרט אירע הויכע טאריפן, וועט דאָס שוין מער ניט זיין.

אָבער אמעריקע קאָן צו קיינעם קיין טענית ניט האָבן פאר הויכע טאריפן. אין דער הינזיכט האָט זי געוויזן דעם וועג פאר אנדערע. און זי האָט געקראָגן באצאָלט מיט איר אייגענער מטבע.

אמעריקע איז שוין לאנג א הויך פּראָטעקציאָניסטישע לאנד. די רעפּובליקאנער אדמיניסטראציעס האָבן איינע נאָך דער צווייטער געהויבן די טאריפן וועגן הערער און הערער, און ערשט מיט אנדערהאלבן יאָר צוריק האָט הואוועריס אדמיניסטראציע "פארפולקאָמט" דעם בגין. דערלאנגענדיק דערביי אן ערנסטן קלאָפּ איר בעסטן קונה, קאנאדע, אָפּשליסנדיק זיך אן א גרויסער מאָס פון אירע אימפּאָרטן.

הואוועריס צוועק איז געווען צו הלפן דערמיט די אמעריקאנער פארמערס און פראָדוצירער. אויף וויפל דאָס האָט זיי געהאָלפן אין לאנד גופא שטיט אונטער א פראגע צייכן.— די שווערע עקאָנאָמישע לאנעס אין די שטאטן קאָן מען לייכט צושרייבן צו דער אלגעמיינער דעפּרעסיע. אָבער איין זאַך איז זיכער: אמעריקע האָט בעסלעכווייז פון דאן אָן פארלאָרן צווייר־פינפטל פון איר אויסלענדישן האנדל, און אפילו די וואריאנטסטע אָנהיינגער פון פּראָטעקציע אין די שטאטן שרייבן עס ניט צו איינגאנצן צו דער דעפּרעסיע, און זיי אנערקענען, אז אין א גרויסער מאָס שולדיק אין דעם זיינען די קענדטאריפן וואָס אנדערע לענדער האָבן איינגעפירט אין ענטפער צו אמעריקע. אין דעם פאל פון קאנאדע, וואָס איז ביז איצט געווען אמעריקעס בעסטער קונה און איז עס איצט מער ניט, איז דאָס באזונדערס קלאָר.

ענגלאנד שוט איצט דאָס זעלבע, וואָס אמעריקע האָט געטאָן די גאנצע צייט: זי זוכט איצט צו באשיצן איר אייגענעם מארק פאר אירע אייגענע פּראָדוצירער, און פאר דעם האנדל פון אירע דאמיניאָנס מיט וועלכע זי קאָן זיך לייכטער צוזאמענגרייד וועגן קענגזזייטיקע האנדלס פארצוגן.

ענגלאנד איז אָבער אין דער הינזיכט אין א בעסערער פּאָזיציע, ווי די פאראייניקטע שטאטן. אויב זי וועט, פונקט ווי אמעריקע, פאר־לירן דורך דעם א גרויסן טייל פון איר אויסלענדישן האנדל, האָפט זי דאָס אָפּצומאכן דורך קענגזזייטיקע פארצוג טאריפן אין די דאמיניאָנס, אָנגעמענדיק דעם פלאן פון פרעמיער בענעם, פון קאנאדע.

זאָל עס אָבער אפילו אזוי, איז אָבער דאָ א גאנץ קלאָרע גע־פאר פאר די אינטערנאציאָנאלע באציאונגען אין דער שטענדיקער הע־כערונג פון די טאריפן וועגן אלע לענדער. מיר וועלן דאָ ניט אריי־גיין אין דער קאָנאָמישער זייט פון דער פראגע, אין וועלכער עס הערשט אזא טיפער חלוק־הדעות צווישן די פארשיידענע פארטייען אין פּאָליטישע ריכטונגען. עס איז אָבער קלאָר, אז די טאריפן שאפן אָן געשטרייענגטע באציאונגען צווישן פעלקער; וואָס קאָנען צו קיין גוטס ניט פירן.

אָם הויבט מען אָן שוין ריידן אין אמעריקע וועגן קענדטאריפן אין ענטפער צו ענגלאנד, כאָטש ענגלאנדס טאריפן אליין זיינען אין א גרויסער מאָס אן ענטפער אויף די אמעריקאנער. און אמעריקע איז ניט דאָס איינציקע לאנד צו ליידן פון ענגלאנדס טאריפן. צווישן אנדע־רע וועלן זיי זיך זייער שווער פארופן אויף אויף פראנקרייכס האנדל. וועט זיך אנהויבן א טאריפן פעכט, וואָס לאָזט זיך אָפּט אויס, ווי די געשיכטע האָט אונז געלערנט, מיט וואפן ארגומענטן . . .

עס קאָן אָבער אויך זיין, אז ענגלאנדס שריט אין דער ריכטונג פון טאריפן זאָל עפענען אלעמענס אויגן צו זעען די ערנסטע רעזול־טאטן צו וואָס אזא געפעכט קאָן פירן, און ווי זיינינק עס פארבלייבן נוצן פון טאריפן. נאָכדעם ווי אנדערע לענדער ענטפערן מיט טאריפן אויף טאריפן.

אפשר וועט בריאנס פלאן פון אן איינהייטלישן קאָנאָמישן אפמאך דאן דערגעענטערן זיך צו זיין פארווירקלאכונג. און אפשר וועט ער דאן קאָנען איינשליסן ניט בלויז אייראָפּע, נאָר אויך די אנדערע לענדער?

דערווייל מאכן מיר דורך אָבער א פעריאָד פון "עקאָנאָמישער באוואפענונג", — א צוגאָב צו דעם מיליטערישער באוואפענונג . . .

אינ'ם לאנד פון עמלק

מיט א פאָר יאָר צוריק האָט עס אונז אויסגעזעען, אז א נייע עפּאָכע פאנגט זיך אָן אין רומעניע. וואָס וועט זיין אויך א נייע עפּאָ־כע פארן רומענישן אידענטום. דאָס איז געווען דאן, ווען די פיערים פארטיי, אונטער יוליוס מאניו, איז אריין אין מאכט, מיט אנזאָגן פון גרויסע געשעענישן אינם לעבן פונם לאנד.

די אנטוישונג איז זייער שנעל געקומען. א פּאָליטיקער אראָפּ, א פּאָליטיקער ארויף, — רומעניע פארבלייבט דאָס פּאָליטישע פאר־דארבענע לאנד. דורכגעפרעסן פון דעם פינסטערסטן אנטיסעמיטיזם, וואָס פארגיפטעט ניט בלויז דעם אידישן לעבן אין לאנד, נאָר מאכט א תל אויך פון רומעניע.

מאניו און זיין פארטיי זיינען אוועק מיט דעם זעלבן קראָך, מיט וועלכן זיי זיינען געקומען. אין זאָטל זיצט איצט א פרעמיער וואָס איז געווען פאררעכנט פאר איינעם פון די איידעלסטע זין פון רומעניע, וועלכער האָט זיך געהאט אָפּגעטרייסלט פונם אנטיסעמיטיזם. איצט ברידערט ער זיך מיט קוזאָן, און רומעניע איז, ווי געווען, דאָס לאנד פון עמלק . . .

אָם, נעמט א באנדע כוליגאנעס, באפאלט א אידישן באר, שיסט און שטעכט מיט מעסער די הילפלאָזע אידישע יונגעלייט און מיידלאָך, דער רעזולטאט: א יונג אינגל טויט, פינף ערנסט פארוואונדעט.

און די זשאנדארמעריע — זי לאָזט זיך די כוליגאנעס אָפּטאָן זייערע מעשים, און קומט שוין צום סוף און בעט זיי העפלאכסט צע־גיין זיך . . .

ווען די כוליגאנעס און מערדער באשטראָפט ווערן? — איר קאָנט זיי זיכער, אז ניט: ס'איז ניט פאר דער רומענישער "גערעכ־טיקייט". אנטיסעמיטישע מארדן ווערן אין רומעניע ניט באשטראָפט!

און די זשאנדארמען? זיי וואָלטן על־פּי יושר געדארפט ספּר־ציעל באלוינט ווערן. — און האָט קיין מורא ניט: אין רומעניע איז דאָס אויך מעגלאך . . .

דער אידישער קאמף אין זשענעוואָ קעגן קאָלענדאר

(ספּעצ. פאר "דאָס אידישע וואָרט")
פון דר. ג. בן־אריה

צו דער זעלבער צייט, ווען אריס־טיד בריאן, לאָרד רידינג און די אנ־דערע מיטגלידער פונם פעלקערבונד־ראט האָבן דאָ אנפּעראָלטן זייערע זר־צונגען און פאר'דאנק'ט זיך געבראָכן דעם קאָפּ, ווי אזוי וואָס גיכער א סוף צו מאכן דעם יאָפּאנעווישן־כינעזישן קאָנפליקט; האָט מען אין א שבנות־ריקן צימער אין דער העלבער געבוידע זיך שטארק גע'פּלפּול'ט און געחקר'ט ווען דעם ווי אזוי צו פאראייניגפאכן אין צו פארבעסערן דעם עקזיסטירענדן קאָלאָניע. אויפן סדר היום פון דער הייזיאָרוקער אלגעמיינער קאָנפערענץ פאר קאָמוניקאציע און טראנזיט, וועל־כע איז דאָ פארגעקומען אין אקטאָ־בער, איז א. א. אוועקגעשטעלט גע־וואָרן אויף די פראגע ווען דער סטאָ־ביליזירונג פון די סטאבילע יומים־טור־בים אין ווען דער דעפארס פונם קע־נעדיקן לאנד, נאָך איז יאָר 1923 האָט די באראנסדע און טעכנישע פעלקער בונד קאָמיטיע פאר קאָמוניקאציע און טראנ־זיט באשלאָסן אנצוהויבן זיך צו באַ־שעפטיקן מיטן קאָלענדאר פראָבלעם; אין משך פון די פארגאנגענע אכט יאָר איז דאָן די פראגע פארהאנדלט געווארן פאר פארשידענע קאָמיטעטן פונם עקזעקיוטיוו בונד, ווי אויך פון ספּעציעלע קאָמיסיעס אין די אינטערעסירטע לענדער, אזוי א מען האָט די איצט פונעווען פאר אנונג. רייף, פארגעלייגט צו ווערן אויף א פּאַ־ציפיקער קאָנפערענץ פון רעגירונגס פארטרעטער.

דאָס פראָבלעם וועגן דער רעפּאָרט פונם גרעאָריאנישן קאָלענדאר וואָלט בשחוא לעצמו אודאי ניט עפּעס אויפגע־אויסגעזוכט געווארן אין דער אידישער וועלט א באזונדערן אינטערעס, א פּשיטא אן אויפרעגונג אדער גאר פּראָטעסט־באוועגונג, ווען עס וואָלט ניט אויס־געדרוקט געווארן דער פּלאן פון א קלאָנק טאָג.

לויטן איצטיקן קאָלענדאר צייכלט דאָס יאָר 365 און אין אן עיבור יאָר 366 טעג. די חדשים באשטייען אבער ניט פון א גלייכער צאָל טעג. אזוי באשטייט עפּבערואר פון 28 טעג (אין אן עיבור יאָר פון 29 טעג), אפּ־ריל, לאָמיש, פון 30 און מארס פון 31. אויך די פערטל יאָרן זיינען ניט גלייך: דער ערשטער יאָר צייכלט 90 טעג (אין אן עיבור יאָר 91), דער צווייטער תמיד 91 און דער דריטער און פערטער יאָר 92 טעג. לויטן גרעגאָריאנישן קאָלענדאר האָבן אהוץ דעם דער וואָכנטאָג און דער אנהויב פון יערן חודש איינער מיטן צווייטן קיין שום שייכות ניט, אזוי אז דער ערשטער טאָג פון יערן חודש פאלט אויס אמאָל אויף א זונטאָג, אמאָל אויף א מאָנטאָג, און א. וו. כדי צו באזייטיקן די אויבנדערמאָנטע אומ־רעגלמעסיקייטן און כדי צו שאפן צור גלייך א "פּערפּעטועלן" קאָלענדאר, ד. ה. אז יעדער דאטום זאָל תמיד אויספאלן אויף דעם זעלבן טאָג, האָבן די אינטערעסירטע פון א ראדיקאלער רע־פארם פארגעשלאָגן צו איינטייל דאָס יאָר אין 13 חדשים צו 28 טעג יעדער און באטראכטן דעם 365טן טאָג צום סוף יאָר אלס "הוספה־טאָג", אלס באַ־שאפן טאָג, וועלכער קומט אזוי צו זאָגן ניט אין חשבון. (אין אן עיבור יאָר דארפן זיין צוויי בלאנק טעג, איי־נער צום סוף יאָר, דער צווייטער נאָך דעם 28טן טאָג פון יולי). עס איז אויך פארגעלייגט געווארן א צווייטער פּראָיעקט פון דער ראדיקאלער רע־פארם, וועלכער וויל אָפּשן בייז בייז דער צאָל פון צוועלף חדשים (יעדער פערטל יאָר פון דריי חדשים צו 31, 30 און 30 טעג, וועלכער שלאָגט אבער צוגלייך פאָר, כדי צו געבן דעם קאָלענדאר א פּערפּעטועלן כאראקטער, אויינצופירן א בלאנק טאָג און אין אן עיבור יאָר צוויי בלאנק טעג.

עס איז קלאָר, אז מיט דעם איינפי־רען פון א בלאנק טאָג, וועלכער אונ־טערברעכט די קאָנטינואיטעט פון דער ביראָנערלאכער וואָך, וואָלט דער אידי־שער שבת געווארן א "וואנדערנדיקער" טאָג, אזוי אז ער וואָלט אויספאלן אין יאָר אויף א זונטאָג, א צווייטן אויף א מאָנטאָג, און א. וו. די עקזיסטענץ פונם אידישן שבת וואָלט אויף אזא אופן געשטעלט געווארן אין דער גרעס־טער סכנה און עס איז דערפאר דער־קלערלאָך, וואָס פונם ערשטן מאָמענט אָן, ווען דער פעלקער בונד האָט זיך נאָר אנגעהויבן באשעפטיקן מיט דער קאָלענדאר פראגע, האָט מען אין די אידישע קרייזן מיט הארץ ציטערנישן גרייף אנגעהויבן פארפאָלגן זיין טעטי־קייט אויף דעם דאזיקן גביט און זיך גרייטן צום קאמף. עס איז געשאפן א ווארן דער "אידישער קאָמיטעט פאר דער קאָלענדאר רעפאָרם", בראש פון וועלכן עס שטייט דער פראנצויזישער אויבער הארבינער פּראָפעסאָר ישראל לוי און דער ענגלישער טשיף רבי דר. ה. הערץ, אין אמעריקע איז די גאנצע ארבעט קאָנצענטרירט געווארן אין די הענט פון דער "ליגע פארן דערהאלטן פון דער סטאַבילעטיעט פונם שבת" אונטער דער אויפזיכט פון ראבינער דר. חיימסאָן.

צו דער קאָנפערענץ, וועלכע איז דאָ פארגעקומען די טעג, זיינען אלס באַ־אַראכטער איינגעלאָדן געווארן אויך פארטרעטער פונם אידנטום און אין אלע אידן זיינען איינינק אין דער פארטיידיקונג פון דעם דאזיקן הייליקן קולטור גוט.

צו דער קאָנפערענץ זיינען לויט דער בקשה פון דער האָלענדישער רעגי־רונג צוגעלאָדן געווארן אלס באַאַראַכ־טער אין זיי געגעבן געווארן די געלעגנהייט קלאָר צו מאכן פאר די דעלעגירטע דעם אידישן שטאנדפונקט. אין דער ערש־טער זיצונג פון דער קאָנפערענץ האָט דער געשעפטספירנדער פּאָרזיצנדער פון דעם "אידישן קאָמיטעט", דר. הערץ, וועלכער האָט אין משך פון די פארגאנגענע יאָרן אנגעפירט מיט פיל ענערגיע, אנ־ערקענט אקציע, געהאלטן א שטאר־קע אן אויינדרוקספולע רעדע. אין וועלכער ער האָט פארגעלייגט די סבות פון דער אידישער קעגנערשאפט צום בלאנק טאָג און ער האָט אפּעלירט צו דער קאָנפערענץ ניט צו פארניכטן דעם גרויסן דעליגיעזן און קולטורען, דייניקמאָל, וועלכן עס שטעלט מיט זיך פאר דער שבת, אינם נאָמען פון דער אמעריקאנער "ליגע פארן דערהאלטן פון דער סטאַבילעטיעט פונם שבת" האָט אויף דער וועלכער זיצונג גע־רעדט דער לאָנדאָנער ארזשעלעגענער דער קאָנפערענץ פון עפּטיציעס פון טויזנ־טער אידישע קהלות פון דער גאנצער וועלט קעגן דעם בלאנקן טאָג, ווי אויך א פּראָטעסט פון אידישע ו ע ל ט־ל אַ ב ע פירער, וועלכער איז גע־ציינט צום נחום סאָקאָלאָוו, באראן עדמונד הארשילד, כרש אדלער, פּע־ליקס וואָרבורג, פּראָפעסאָר סילוועו־לוי, ביאָליק, דר. מאָנעס, אסקאר וואָ־סערמאן אז. אין דעם דאזיקן פּראָ־טעסט ווערט בפירוש אפּגעוואָרפן די באהויפּטונג, אז דער קאמף קעגן דעם בלאנק טאָג וועט געפירט כמר־כוח איבערגעגעבן דאָ פון פרטים ווע־גען איר פארלויף. וויכטיק איז, אז אויב אז דער שבת איז א פונדאמענ־טאלע אינסטיטוציע פון אידישן לעבן און אז אלע אידן זיינען איינינק אין דער פארטיידיקונג פון דעם דאזיקן הייליקן קולטור גוט.

צו דער קאָנפערענץ זיינען לויט דער בקשה פון דער האָלענדישער רעגי־רונג צוגעלאָדן געווארן אלס באַאַראַכ־טער אין דער ערש־טער פּאָרזיצונג פון דער קאָנפערענץ האָט דער געשעפטספירנדער פון דעם "אידישן קאָמיטעט", דר. הערץ, וועלכער האָט אין משך פון די יאָרן געגעבן אן אויפגעלייגטן אויפ־מערקזאמקייט אויף די פּאָרזיצנדער פון דעם "אידישן קאָמיטעט", דר. הערץ, וועלכער האָט אין משך פון די דער קאָנפערענץ האָט אויפגעלייגט אן אויפגעלייגטן אויפמ

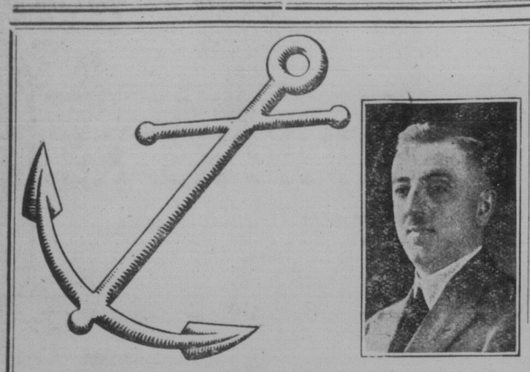

אוניווערסאל אַנפאַרטרויעט

דער אנקער וואָס שלעפט זיך ניט נאָך

זיי נאר די זון גיין אויף — נויטיקן זיך מיליאָנען היימען אין דעם עפעטן אנקער פון פינאַנציעלער פאַרזיכערונג קעגן די קלעפ פון אומגליק און נויט, טאָג נאָך טאָג איז די מאָנופעקטשורערס לייף אינ־שורענס קאָמפּאַני פאַרמיינענט, אין העלפן צו פאַרזאָרגן די דאָזיקע נויטווענדיקייט.

אין איבער 30 לענדער דורך צוויי קאָנטינענטן זיינען טויזנטער פאַ־מיליעס געזיכערט הינטער דעם באַשיצונג אנקער פון מאָנופעקטשר דערס לייף פאָליסי.

געגרינדעט אין 1887

THE
MANUFACTURERS LIFE
INSURANCE COMPANY
HEAD OFFICE TORONTO, CANADA
Branch Office: 300 Huron & Erie Bldg., Winnipeg
W. A. KENNEDY, C.L.U., Branch Manager
M. WAISMAN, AGENCY

קאָפּוויטיק אומפאַרדייאינג פאַרשטאָפונג

פאַר איבער א האַלבן יאָרהונדערט האָבן דר. טשייס'עס קידני און לייבער פילס זיך איבערצייגט צו זיין דער־פאָלגרייך אום צו פאַרלייכטערן שנעל די טעמפּע, פּוילע אדבעט פון דער לעבער, נירן און נעבע־רים און די פילע קראַנקהייטן וואָס קומען דורך דעם.

Dr. Chase's KIDNEY & LIVER PILLS

זאַמלט צענויף א שיינעם נייעם סעט פון טשיינע געשיר פון פעקלאך ראָבין הוד אוטס מיט דעם "רויטן שטריך" לייבל.

Robin Hood Rapid Oats

גליק און ראַכע

סענסאַציאָנעלער ראָמאַן
פון א. א.

(פאָרזעצונג)

— איך קאָן אייך ניט לאָזן אַליין צווישן די באַנדיטן, — האָט ער איר רירנד געענטפערט, — פּלייבט קאָן נאָך אמאָל קומען דער טאָג אין וועל־כען איר וועט געברויכן מיין שוץ און מיין הילף.

— איך וועל קיין רו ניט האָבן אין מיין אונגאַרישער היימאַט, ווייסט־ריך דאָס איך האָב אייך דאָ געלאָזן שוצ־לאָז אין אמאָנאָסיאָס רשות. אויף קיין פאַל וועל איך אַליין ניט אַנטלויפן, מיראַנאַ. אויף דעם קבר פון מיין פאַרשטאָרבענער פרוי האָב איך הייר־ליק געשוואָרן אייך ניט צו פאַרלאָ־זען און אייך אימער צו באַשיצן.

— ווען איר ווילט מיט מיר ניט אַנטלויפן דאָן וועל איך אויף דאָ בלייבן ביי די באַנדיטן.

מיראַנאַ האָט האַרצרייסנד גע־וויינט, עס איז פאַר איר געווען א שרעקלאַכער פאַרברעכן וואָס ער מוז לײדן צוליב איר און רירנד האָט זי אים אויסגעשטרעקט אירע קליינע און ווייסע הענט.

— אַ, טויזנטער דאַנקען פאַר איי־ער אויפאָפּערונג און איילמוט! — פון דער אומגליקלאַכער מיידל.

דאַנגיעלאַ, — האָט די אַלטע גע־זאָגט שטיל, עס קאָן ווייטער אַזוי ניט גיין, איר אַלע פאַרבאַרגט עפּעס פון מיר, איך מוז ענדלאַך אַלץ וויסן.

— דו ביזט געוואָרן אמאָנאָסיאָס פרוי און אויף מאָרגן האָט ער דיר פאַרלאָזן, מיט א רויבער באַנדע איז ער איבערפאַלן דאָס הויז פון דיינע עלטערן און עס פאַרברענט.

— זאָג מיין קינד, וואָרום האָט ער עס געטאָן? ער האָט דאָך געמוזט דערפאַרן אז איר האָט אים געטאָן עטוואָס שלעכטס, זאָגסט וואָלט ער דאָך אַזוי ניט געהאַנדלט קעגן אייך.

דאַנגיעלאַ האָט שמערצלאַך גע־קנייטשט מיט די אָקסלען.

— פרעג דעם פאָטער, — האָט זי געמורמלט פאַרשטיקט און זי האָט פאַרבאָרגן איר גליענד געזיכט מיט די הענט.

די קלוגע אויגן פון דער גרייז גרוי־ער פרוי האָבן פאַרשנד געקוקט אויף איר.

— דאַנגיעלאַ, מיין קינד, דו ליבסט אמאָנאָסיאָס, דיין מאַן, — האָט זי שטיל געריעדט.

— ביינאַכט, ווען דו גלויבסט דאָס איך שלאָף, רופסטו שטיל און קלאָ־ענד זיין נאָמען און דו וויינסט אַזוי האַרצרייסנד, דאָס איך קאָן קיין שלאָף ניט געפינען.

א שמערצנסגעשריי האָט געקלונגען און דאַנגיעלאַס ליפּן.

— דו פרעגסט אויב איך ליב אים, גראָסמוטער? — אַ, אַללאַ, ווייסטו ווי ער נאָגט און צערט מיך, און ווי איך קאָן קיין רו ניט געפינען, דיינ־ענדריק ווי ניט ריכטיק איך האָב קעגן אים געהאַנדלט.

דאָס יונגע מיידל האָט הויך און ליידנשאַפטלאַך געוויינט. זי איז גע־זונקען פאַר די פיס פון דער גרייז גרויער פרוי און מיט טרערן אין די אויגן האָט זי איר אַלעס דערציילט.

און ווען די דערציילונג איז געווען צו ענדע, האָט די אַלטע פאַרוואָרפן די האַנט איבער איר קאָפּ אין דער העכ־סטער אויפרעגונג.

— אַ, גרויסער גאָט, אַזוי שענדלאַך האָבן דיינע עלטערן און דו זעלבסט געהאַנדלט קעגן אמאָנאָסיאָס? ווי האָסטו זיך עס געקאָנט דערלויבן, ווען אַנאַר דו האָסט אים געליבט?

— נאָר אויס ליבע צו אים האָב איך עס געטאָן גראָסמוטער, האָט די מיידל געוויינט, איך האָב געגלויבט דאָס ער וועט זיך ענדלאַך איבערגעבן צו מיין ווילן און וועט מיר מיט דער צייט אויף ליבן. אַ אַללאַ, נאָך איצט שוידער איך דערמאָנענדיק זיך אין יע־נעם פרימאָרגן, ווען ער האָט מיך פאַרשטויסן.

ער האָט מיך מיט שפּאָט אַרויסגע־טריבן און געשוואָירן צו נעמען פון מיינע עלטערן שרעקלאַכע רַאַכע.

— אַ, ווען איך וואָלט דאַמאָלסט געשטאָרבן, דאַן וואָלט צו אַלע מיינע לײדן גענומען אַן ענדע.

— דאַנגיעלאַ, וואָס האָט איר גע־טאָן? — האָט די גרייז גרויע גע־שטאָמלט, איר האָט אמאָנאָסיאָס'עס אונטער פיר אויגן, לאָז מיך אַליין מיין קינד.

דאַנגיעלאַ האָט זיך געהאַרכזאַם אויפגעהויבן און וויינענדיק האָט זי פאַרלאָזט דאָס צימער.

גלייך האָט זיך די טיר געעפנט און א הויכער מאַן, מיט גרוילאַכע האָר און קאַלטע, פינסטערע געזיכטס־ציִגע איז אריינגעקומען.

ער האָט אַרויפגעלייגט די האַנט אויף זיין ברוסט אַלס צייכן פון גרוס און ער האָט זיך לייכט פאַרנייגט פאַר דער אַלטער פרוי.

זי האָט פריינטלאַך אים געענט־פערט אויף זיין באַגריסונג און דאַן האָט זי געפרעגט:

— וואָס פאַר א נייעס בריינגסטו מיר מיין זון?

האָסאַן פּאַשאַ, דער פאָטער פון דאַ־ניעלאַן און מיריאַנאַ האָט זיך גע־זעצט אויף א וויינס שטול.

— שלעכטע נייעס, מוטער, און אויף בעסער איז אויף ניטאָ צו האָ־פען — האָט ער געזאָגט ביטער.

— דאָס אומגליק פאַרפאָלגט מיך איצט אויף שריט און טריט.

— מיין הויז איז פאַרברענט, מיי־נע טעכטער זיינען אומגליקלאַך, מיין ווייב איז קראַנק און דער סולטאַן האָט אויף מיר געקראָגן א האַס. — זאָג מוטער, קאָן נאָך געבן מער אומ־גליק?

די קלאָרע אויגן פון דער גרייז גרוי־ער פרוי האָבן זייער שטרענג גערוט אויף אים.

נאָכדעם ווי דו האָסט אַנדערע געשטירצט אין אומגליק, ביזטו אַליין אומגליקלאַך געוואָרן.

— דער פּאַשאַ איז בלייך געוואָרן און ער האָט צאָרנדיק געפרעגט:

— ווער האָט עס מיך פאַרראָטן? האָט דאַנגיעלאַ דערציילט פון אַלעס?

— פון וואַנען איך ווייס עס, מיין זון, איז א רעבנזאַך. עס קרייצקט מיך, וואָרום דו האָסט אַזוי שלעכט געהאַנדלט מיט אמאָנאָסיאָס, וועל־כער איז אמאָל געווען דער בעסטער גאַסט אין דיין הויז און וועלכער האָט צו דיר געהאַט אַזוי פיל צוטרויען.

— און וואָס איז געווען די פרוכט פון דיין פאַרברעכן, מיין זון? — האָט די אַלטע פאַרטעגעטשעט, דיין הויז האָט מען פאַרברענט, דיין ווייב ליגט קראַנק פאַר שרעק און דאַנגיעלאַ, דיין טאָכטער איז אומגליקלאַך אויף איר גאַנצן לעבן.

— דו ווייסט נאָך ניט אַלעס מו־טער, — האָט דער פּאַשאַ פאַר־צווייפלט ווייטער גערעדט, איך האָב מיט איינציקע טעג צוריק דערהאַלטן א בריוו פון פרעדריקאָן פון פאַריז.

די אַלטע האָט זיך האַסטיק אויפגע־הויבן.

זאָג ווי גייט עס מיריאַנען?

איז זי ווירקלאַך גליקלאַך אַלס פרעד־ריקאָס פרוי?

— זי איז ניט געוואָרן זיין פרוי, מוטער, — האָט דער פּאַשאַ פאַר־שטיקט געענטפערט.

די גרייז גרויע פרוי האָט הויך גע־שריען פאַר שרעק.

— אונזער מיריאַנאַ איז אַלזאָ, אומגליקלאַך, האָסאַן? האָט זי גע־שטאָמלט.

— יאָ, מוטער, האָט עס טאָנלאָז געקלונגען פון דעם פּאַשאַס מויל — פרעדריקאָ האָט שענדלאַך געהאַנדלט קעגן מיין טאָכטער, ער האָט זי צוליב א זינגערן פאַרלאָזן און מיריאַנאַ איז אין דער פרעמדער, גרויסער שטאָט געבליבן הילפלאָז.

— און דער געוויסנלאָזער איז נאָך אַזוי פרעך דיר צו שרייבן וועגן דעם?

— ער האָט מיר אויך מיטגעטיילט דאָס מיין טאָכטער איז אָפּגעפאָרן נאָך דעם אריינציע מיט אַן אונגאַרישן קינסטלער, מיט וועלכן זי האָט גע־וואוינט אין איין הויז.

— נעכטן האָב איך געטראָפן מיין אַלטן און טרייען דינער בולי, וועלכער איז געקומען נאָך קאָנסטאַנטינאָפּאָל, אום אויסצוגעפינען וואָס מיט מיר טוט זיך.

— דער אַלטער האָט געוויינט מיט טרערן פון פרייד, אַלס ער האָט מיך דערזען, דען ער האָט געגלויבט, דאָס מיין פרוי און איך זיינען אונטער די רואינען באַגראָבן געוואָרן.

— פון אים האָב איך דערפאָרן דאָס מיין אומגליקלאַכע קינד איז גע־וועזן אין דער היימאַט צוזאַמען מיט איר באַשיצער, אויף די רואינען פון איר פאָטערס הויז האָט זי געשאָלטן דעם מערדער פון אירע עטערן, דען זי האָט ניט געוואוסט דאָס מיר לעבן נאָך.

— זי איז מיטן פידל קינסטלער אַנכאַכט.

דער פּאַשאַ האָט פינסטער געקוקט צום באָדן, אויך אין זיינע אויגן האָבן זיך באַוויזן טרערן.

— דערצייל ווייטער, מיין זון, — האָט די גרייז גרויע פרוי קוים גע־קאָנט זאָגן.

(פאָרזעצונג קומט)

טראַגעדיע פון א רוסישן נר צדק

(שלוס פון זייט 2)

צום טויט צו פאַרברענען זיי לעבערי־קערהייד, כדי "למען ידעו ויראו", אַז די אידן זאָלן מורא האָבן צו מאַכן פון קריסטן אידן . . .

עס האָט נישט געהאָלפן דאָס איינ־שטעלן זיך פאַר דער קייזערן פון איר גלייבן ליפּאַמ לטובת די פאַראָר־איילטע, אַז מען זאָל זיי כאָטש שייג־קען דאָס לעבן. די צאָרן איז גע־בליבן טויב צו דער דאָזיקער בקשה און זי האָט נאָטירלאַך באַשטעטיקט דעם שרעקלאַכן טויט־אורטייל פונם סענאַט און אין סוכלת 1738 האָט מען דעם נר צדק אַלעקסאַנדער וואַזניצן צוזאַמען מיט ר' ברוכן פון סמא־לענסק אויסגעפירט אין שווערע ייסן געשמידט הענט און פיס אויפן עקזעקוציע־פּלאַץ הינטער פעטערבורג און דאָרט זיי, אויף דעם ספּעציעל פאַר די דאָזיקע חייליקע קרבנות אויפגעשטעלטן "אויטאָ־דאַפע" לעבע־דיקערהייד פאַרברענט אין דער קעגנ־וואַרט פון א גרויסן פובליקום, וואָס האָט געשעפּט נחת און פרייד פון דער דאָזיקער שרעקלאַכער אינקוויזיציע פּראַצעדור.

אַנגאַ יאַנאָוונאַ האָט זיך אָבער ניט באַגנוגט מיט די דאָזיקע צוויי פאַרבונדן, זי האָט אויף אויסגעגאָסן איר בלוט דאַרשטיקן בעם אויף אַלע אי־בעריקע אידן אין איר לאַנד. באַפעלנ־ליך זיי, אַלע צו פאַרטרייבן פון קליין־רוסלאַנד ווידער צוליב מורא, אַז דער פּופּלוס פון אידן זאָל נישט פאַרגע־סען צוישן דער רוסישער באַפעלקע־רונג די צאָל פון אידישע גרים . . .

אָבער אין מיטן דערינען האָט אויסגעבראָכן צווישן רוסלאַנד און טערקיי א מלחמה און נאָך א גרויסן שקלא וטריא צווישן די ציווילע און מיליטערישע אינסטאַנצן האָט מען נישט געהאַלטן פאַר צווקע מעסיק ביי די דאָזיקע אומשטענדן די אידן אויס־צוואוויין פון יענער געגנט, א דאַנק וואָס דער גירוש איז אָפּגעלייגט גע־וואָרן טאַקע ביז נאָך דער מלחמה . .

מען האָט ווייטער מורא געהאַט אַז די אידן זאָלן נישט נעמען נקמה אַן רוסלאַנד צוליב דעם גירוש און וועלן שטיגן מיט ראַט און טאַט דעם שונא, כאָטש די קייזערן איז ניט געווען צו־פרידן מיט דער דאָזיקער הנחה.

אָבער אַזוי שנעל ווי די מלחמה האָט זיך געענדיקט האָבן די גלחים ווייטער איינגעריכן וועלטן, אַז מען זאָל די אידן אַרויסשיקן פון קליין רוסלאַנד, וואָס האָבן מייסטנס געשטאַמט פון פּויל, אָבער א דאַנק דעם פריצייטיקן טויט פון דער צאַרין אַנגאַ יאַנאָוונאַ איז דער גרעסטער טייל אידן ניצול געוואָרן פונם גירוש און איז פאַרבליבן זיצן אויף זייער אָרט.

די זעלבע אידן פלעגן טאַקע יערן סוכות צו זאַמלן נשמות פייערן דאָס חייליקע אַנדענקען פון די צוויי קדו־שים, וואָס זיינען אומגעקומען אויף קידוש השם פון דער רוסישער צאַרין אַנגאַ יאַנאָוונאַ. ערשט ניט לאַנג זיי־נען די דאָזיקע פּראַצעס אָפּגעשאָפן אויס־געפונען געוואָרן אין דעם אָרט פונם חייליקן סיגאַד, און א טייל פון זיי זיינען אָפּגעדרוקט געוואָרן אין דעם צווייטן טייל "פּערעשיטאַיע".

דאַנגיעלאַ, — האָט די אַלטע גע־זאָגט שטיל, עס קאָן ווייטער אַזוי ניט גיין, איר אַלע פאַרבאַרגט עפּעס פון מיר, איך מוז ענדלאַך אַלץ וויסן.

— דו ביזט געוואָרן אמאָנאָסיאָס פרוי און אויף מאָרגן האָט ער דיר פאַרלאָזן, מיט א רויבער באַנדע איז ער איבערפאַלן דאָס הויז פון דיינע עלטערן און עס פאַרברענט.

— זאָג מיין קינד, וואָרום האָט ער עס געטאָן? ער האָט דאָך געמוזט דערפאַרן אז איר האָט אים געטאָן עטוואָס שלעכטס, זאָגסט וואָלט ער דאָך אַזוי ניט געהאַנדלט קעגן אייך.

דאַנגיעלאַ האָט שמערצלאַך גע־קנייטשט מיט די אקסלען.

— פרעג דעם פאָטער, — האָט זי געמורמלט פאַרשטיקט און זי האָט פאַרבאָרגן איר גליענד געזיכט מיט די הענט.

די קלוגע אויגן פון דער גרייז גרוי־ער פרוי האָבן פאַרשנד געקוקט אויף איר.

— דאַנגיעלאַ, מיין קינד, דו ליבסט אמאָנאָסיאָס, דיין מאַן, — האָט זי שטיל געריעדט.

— ביינאַכט, ווען דו גלויבסט דאָס איך שלאָף, רופסטו שטיל און קלאָ־ענד זיין נאָמען און דו וויינסט אַזוי האַרצרייסנד, דאָס איך קאָן קיין שלאָף ניט געפינען.

א שמערצנסגעשריי האָט געקלונגען און דאַנגיעלאַס ליפּן.

— דו פרעגסט אויב איך ליב אים, גראָסמוטער? — אַ, אַללאַ, ווייסטו ווי ער נאָגט און צערט מיך, און ווי איך קאָן קיין רו ניט געפינען, דיינ־ענדריק ווי ניט ריכטיק איך האָב קעגן אים געהאַנדלט.

דאָס יונגע מיידל האָט הויך און ליידנשאַפטלאַך געוויינט. זי איז גע־זונקען פאַר די פיס פון דער גרייז גרויער פרוי און מיט טרערן אין די אויגן האָט זי איר אַלעס דערציילט.

און ווען די דערציילונג איז געווען צו ענדע, האָט די אַלטע פאַרוואָרפן די האַנט איבער איר קאָפּ אין דער העכ־סטער אויפרעגונג.

— אַ, גרויסער גאָט, אַזוי שענדלאַך האָבן דיינע עלטערן און דו זעלבסט געהאַנדלט קעגן אמאָנאָסיאָס? ווי האָסטו זיך עס געקאָנט דערלויבן, ווען אַנאַר דו האָסט אים געליבט?

— נאָר אויס ליבע צו אים האָב איך עס געטאָן גראָסמוטער, האָט די מיידל געוויינט, איך האָב געגלויבט דאָס ער וועט זיך ענדלאַך איבערגעבן צו מיין ווילן און וועט מיר מיט דער צייט אויף ליבן. אַ אַללאַ, נאָך איצט שוידער איך דערמאָנענדיק זיך אין יע־נעם פרימאָרגן, ווען ער האָט מיך פאַרשטויסן.

ער האָט מיך מיט שפּאָט אַרויסגע־טריבן און געשוואָירן צו נעמען פון מיינע עלטערן שרעקלאַכע רַאַכע.

— אַ, ווען איך וואָלט דאַמאָלסט געשטאָרבן, דאַן וואָלט צו אַלע מיינע לײדן גענומען אַן ענדע.

— דאַנגיעלאַ, וואָס האָט איר גע־טאָן? — האָט די גרייז גרויע גע־שטאָמלט, איר האָט אמאָנאָסיאָס'עס האָט זי שטיל געשטאָמלט.

— אַ, היילינקער נאָט, שיץ אמאָ־נאָסיאָן פון דער געפאַר, זאָל אים קיין לייד ניט געשעען, זאָגסט וועט ער זיך אין דעם ביטערסטן צאָרן שיי־דען פון מיר אויף אימער.

קאַפּיטל 38

די קללה פון א בייזן טאָט

דאַנאַלאַ, קום אַהער קינד, זעץ זיך לעבן מיר, עס איז מיר היינט אַזוי אומעטיק, — האָט זיך געבעטן א גרויע גרויע פרוי מיט א מידער שטימע.

דאָס בלאַסע מיידל וואָס איז גע־זעסן לעבן פענסטער האָט זיך אויס־געהויבן און זי איז צוגעגאַנגען צו דער גרייז גרויער פרוי, אום זיך צו זעצן לעבן איר אויף א פוסבייַנקל.

אירע אויגן זיינען נאָך געווען רויט פון וויינען און אירע געזיכטסציִגע האָבן פאַרצווייפלונג אַרויסגעשפּראָ־כען.

די גרייז גרויע פרוי האָט צערטלאַך אַרויפגעלייגט איר האַנט אויפן קאָפּ פון דער אומגליקלאַכער מיידל.

שיקט געלט אין זיכערקייט

נוצט ראָיאַל בענק מאָני אָרדערס. דער סאַמע באַקוועמער און עקאָנאָמישער מיטל צו שיקן געלט ביי מייל. צאָלבאַר איבעראַל אין קאַנאַדע, די פאַראייניקטע שטאַטן אָדער בריטישע אינזלען — אַרויסגעגעבן סיי אין דאָלאַרן אָדער סטערלינג.

The Royal Bank of Canada

קאַלנאַריער נאָטיצן

אין קאַלנאַרי האָט זיך געגרינדעט א אידיש־פּוילישע "פרי־לאָאַן" סאָ־סייטי. די באַאַמטע זיינען: ב. אייזנ־מאַן, פאָרזיצער, א. בעלזבערג, קאַסי־רער; נ. באַראָדעצקי, סעקרעטאַר; כ. מיטעלמאַן אין מ. סוויצער, קאָמיטעט; 30 מיטגלידער האָבן זיך שוין אָנגע־שלאָסן און עס איז שוין $500 אין קאַ־סע, יעדער איך וועמעס אָפּליקאַציע וועט אָנגענומען וועדן פון קאָמיטעט, קאָן ווערן א מיטגליד. $50 איז א מאַ־סימום פון א "לאָאַן" און עס דאַרף צוריקגעצאָלט ווערן דורך א וועכנט־לאַכער צאָלונג פון $2.00.

זונטאָג, נאָוו. 15טן, איז פאָרגעקו־מען די חתונה פון קלאָרא מייערזאָן צו ליא ליבערמאַן. די יונגע פאָר פאָלק פאָרן אוועק גלייך נאָך דער חתונה אויף א האָניק חודש רייזע.

דער יוגנט־רינג "מאַקאַבייער" האָט דינסטאָג ביינאַכט געהאַט א פאַרוויי־לונגס אָוונט אין פּרץ זאַל. די גאַנצע יוגנט פון קאַלנאַרי איז געווען איינגע־לאָדן אַלס געסט, א שיינע פּראָגראַם איז דורכגעפירט געוואָרן. חיים שיינין איז געווען פאָרזיצער; האַראָלד דינ־הויז, האָט פאָרגעלעזן אויף אידיש; עלעס בעלקין האָט גענעבן א פּיאַנאָ סאָלאָ, נ. מאַראַנץ האָט אַמוזירט די פאַרזאַמלטע מיט פאַרשיידענע קונצן.

דזשעק בולשין און מאַרעס בעלקין האָבן געשפּילט א קאָמעדיע אין איין אַקט. דער אָוונט איז דערנאָך פאַר־בראַכט געוואָרן אין טאַנצן.

מר. און מרס. סעם שיינין האָבן פרייטאָג אָוונט געמאַכט א "סורפּרייז פּאַרטי" לכבוד דעם 16טן יאָריקן גע־בורטסטאָג פון זייער זון חיים. אַרום 40 מיידלאַך און אינגלאַך זיינען איינגעלאַ־דען געווען. דער אָוונט איז זייער שיין פאַרבראַכט געוואָרן אין שפּילן, געזאַנג און טענץ.

די "יאַנג דזשודיענס" מאַכן גרויס פאַרבאַרייטונגען פאַר דעם דזשור־דיען קאָנפערענץ וואָס וועט פאָרקו־מען אין קאַלנאַרי דעצעמבער דעם 26טן, 27טן און 28טן. זיי גרייטן צו טענץ, לידער און "סקעטשעס", און אויך פאַרשיידענע אַנדערע אונטערנע־מונגען לכבוד די געסט און דעם קאַלנא־ריער אידישן עולם.

די קאַלנאַריער פאָלקס ביבליאָטעק אין רעאָרגאַניזירט געוואָרן. א שאַך קלוב איז איינגעאָרדענט געוואָרן. אויך א צאָל אידישע צייטונגען און זשור־נאַלן געפינען זיך שטענדיק אין ביבלי־אָטעק צימער. די ביבליאָטעק איז איצט אָפן אַלע אָוונט פון 7.30 ביז 10.00, א חוץ שבת און זונטאָג, ווען זי איז אָפן פון 2 ביז 6 נ. מ. די וועלכע ווילן ווערן מיטגלידער פונם שאַך קלוב זאָלן זיך ווענדן צו חיים אייזנשטיין.

סטאָרקיפּערס!

איצט איז די צייט:

סייל פּאַסטערס

צוצוציען די קונים צו אייער סטאָר און פאַרקויפן אייער ווינטער סחורה — שפּעטער וועט שוין זיין צו שפּעט! און דער בעסטער מיטל ווי אַזוי צו פּאָפּולאַריזירן אייער געשעפט און צוציען די קונים איז דורך שיינע אַטראַקטיווע

מיר מאַכן אַלערליי פּאָסטערס צו די סאַמע מעסיקסטע פּרייזן — מיר שטעלן צו די "קאַטס" (בילדער), מיר שרייבן פאַר אייך אויס די טעקסטן און אַלע נויטיקע סלאָגאַנס און מיר שטעלן צוזאַמען דעם פּאָסטער לויט יעדער אַר־טיסטישער פּינקטלאַכקייט. אַלץ וואָס איר דאַרפט טאָן איז צושיקן אונז די פּרייזן פון די אַרטיקלען וואָס איר ווילט אַרויסשטעלן אויפ'ן סייל, — און מיר טוען דאָס איבעריקע און מיר שיקן אַרויס די פּאָסטערס

אין 24 שעה

שיקט אונז די קאָפּיע אָדער שרייבט פאַר ווייטערע איינצעלהייטן צו

THE ISRAELITE PRESS

165 Selkirk Ave., East — Winnipeg

מאַס-מיטינג

אין די אינטערעסן פון די אלבעטער קאָנדידאטן פאר די קומענדיקע שטאָט זואלן

זונטאג, דעם 22טן נאָוועמבער

8 אווגט, אין

תלמוד תורה האַל

(טשארלס און פלארא)

אדרעסירט פון

אַלדערמען: דזש. בלומבערג און ר. דורוואַרד

סקול טראַסטיס: ע. מעקגרעט און מרס. מ. לאָו

מ. אוזערבאך, קאַנדידאט פאר סקול טראַסטי

א. א. היפס, מ. פ. י. א. טשערניאק

שלום מילער

מ. א. גרעי, פאָרזיצער

סקרוטעניר וואָלונטירס פארלאנגט

די פארבאטענע ליבע

א העכסט שפאנענדער ראָמאן פון אידישן פאמיליען לעבן אין אמעריקע

פון א. ר.

(פארזעצונג)

נאר ווען ער איז שוין געשטאנען נאענט צום הויז, איז דער אימפעט פון אים אָפּגעפאלן. די שרעק האט זיך געהאט צוריקגעקערט און ער האט א טראכט געטאן:

— ס'איז דאך נאך פרי... אפשר וועט זי קומען? זי קומט אלע מאל ארום צווייזיגר דעם זייגער... איך וועל וואַרטן.

די מוטער האט אים דערווייל באַ מערקט:

— מאַרים! קום נאר אהער!

מאַרים איז צוגעגאנגען. דייזן איז געבליבן שטיל, האט באטראכט דעם יונגן ברודער, עפעס אזוי ווי ער וואָרט אים איצט צום ערשטן מאל דערזעען... מאַרים איז אים אויסגעקומען א גרויס סער, א דערוואַקסענער, ער האט געגעזען זיין פארטראכטקייט, האט דערפילט דעם חלום וואס איז געגאנגען אין זיינע אויגן.

די מוטער האט איצט געשמייכלט:

— וואָס קריכסטו ארום מאַרים?

מאַרים האט אויפגעהויבן זיינע פארטראכטע אויגן:

— וואָס מיינסטו מוטער?

— וואָס איך מיין? — עפעס בלאנקעסטו כסדר ארום... מיין זעץ דיך ניט ביים הויז... ווי דו וואלסט זיך כסדר דר אויסבאהאלטן...

מאַרים האט זיך פארשעמט. דאס אראָפּגעלאָזט די אויגן און האט געשמאמט:

— גלאט אזוי... איך האב ליב ארומצוגיין אליין...

— און פרייסטו זיך גאָרניט מיט דייוו'ן?

— וואָס זשע דארף איר טאָן?

דא האט זיך דייוו אנגערופן:

— ווייסט מאַמע: מאַרים איז שטארק אויסגעוואַקסן! זע ווי גרויס ער איז שוין.

— גרויס? איך האב עס גאר ניט באמערקט.

— און איך האב עס איצט באַ מערקט. זע, עס שפּראָצט שוין ביי אים וואַנען!

— הא? טאַקע...

— און דאס פנים איז ביי אים פארטראכט. פון וואָס טראכט ער שוין?

— מסתמא פון זיין שפּילן... ער האט לעצטנס זיך שטארק פארליבט אין שפּילן. ער שפּילט צו גאנצע האלב טעג...

— און ער שפּילט זייער שיין. מען באוואונדערט אים...

— ווער א שטייגער?

— א! מיר האבן דא באקומען א פריזשן באקאנטן?

— יאָ... דאָ ניט ווייט האט זיך אריינגעצייגן א וואונדערלאכע פרוי... זי איז אהער געקומען אויף צו זיין אר בערן זומער... זי איז פון דער גרויסער שטאָט... זי איז אבער אן אמת'ע אריסטאקראטישע יונגע פרוי...

— איז וואָס זשע?

— קומט זי צו אונז. זי איז אזוי אנגענעם. אה, זי איז אזוי שיין... זי איז אזוי דערצוגן. האט אזעלכע אייגענע מאנערן. זי איז שלאנק...

די מוטער האט זיך מסיג צוגעזאגט אין לויט'נעוואנג אויף עסטעלאס חשבון. מאַרים איז געשטאנען און מיט גרויס פארגעניגן אויסגעהערט ווי די מוטער דערט וועגן איר. אים איז גוט געווען צו הערן די לויב דייזן. אָט אזוי וואלט ער געקאָנט איבערן שטיין אין הארן ווי די מוטער לויבט זי.

— איז וואָס זשע האט עס צו טאָן מיט מאַרים'ס שפּילן? — האט דייוו געפרעגט.

— א! זי איז אזוי מוזיקאליש. מוזיק איז איר לעבן... און זי פארשטייט מוזיק, און זי האט געהערט מאריסן שפּילן איז זי זייער באגייסטערט געוואָרן...

— א! זי איז אנטציקט פון זיין שפּילן.

— טאַקע? זייער פיין. ווער איז זי די פרוי?

— זי הייסט מיסעס עסטעלא רובינזאָן...

— אזוי... קאָן זיין דאס שוועסטער איז קראַנק... דערפאר זעט מען איר ניט די לעצטע טעג... איצט פארשטיי איך.

— ווער איז זי?

— מיסעס רובינזאָן

— ווער? איך האב דעם נאמען גערערט.

— יאָ... איך האב דעם נאמען גערערט.

— ווער? איך נייגיר ניט...

— א? איך ווייס אים פשוט עפּעס אזוי אויף עסטעלאס חשבון. מאַרים איז געשטאנען און מיט גרויס פארגעניגן אויסגעהערט ווי די מוטער דערט וועגן איר. אים איז גוט געווען צו הערן די לויב דייזן. אָט אזוי וואלט ער געקאָנט איבערן שטיין אין הארן ווי די מוטער לויבט זי.

— איז וואָס זשע האט עס צו טאָן מיט מאַרים'ס שפּילן? — האט דייוו געפרעגט.

— א! זי איז אזוי מוזיקאליש. מוזיק איז איר לעבן... און זי פארשטייט מוזיק, און זי האט געהערט מאריסן שפּילן איז זי זייער באגייסטערט געוואָרן...

— א! זי איז אנטציקט פון זיין שפּילן.

— טאַקע? זייער פיין. ווער איז זי די פרוי?

— זי הייסט מיסעס עסטעלא רובינזאָן...

— אזוי... קאָן זיין דאס שוועסטער איז קראַנק... דערפאר זעט מען איר ניט די לעצטע טעג... איצט פארשטיי איך.

— ווער איז זי?

— מיסעס רובינזאָן

— ווער? איך נייגיר ניט...

— א? איך ווייס אים פשוט עפּעס אזוי אויף עסטעלאס חשבון. מאַרים איז געשטאנען און מיט גרויס פארגעניגן אויסגעהערט ווי די מוטער דערט וועגן איר. אים איז גוט געווען צו הערן די לויב דייזן. אָט אזוי וואלט ער געקאָנט איבערן שטיין אין הארן ווי די מוטער לויבט זי.

— איז וואָס זשע האט עס צו טאָן מיט מאַרים'ס שפּילן? — האט דייוו געפרעגט.

— א! זי איז אזוי מוזיקאליש. מוזיק איז איר לעבן... און זי פארשטייט מוזיק, און זי האט געהערט מאריסן שפּילן איז זי זייער באגייסטערט געוואָרן...

— יאָ, א שוועסטערל...

— אן זי איז א קראַנקע?

— אמת, א קראַנקע

— איז ער דאס געפאָרן צו דער דאָ־זיקער מיסעס רובינזאָן.

— זי הייסט מיסעס עסטעלא רובינזאָן... זייער א ביינכע... זייער א ראפּיר־נירטע. פון אריסטאקראטישע עלטערן קומט זי אריס.

— מיסעס רובינזאָן?

מאַרים האט געפילט ווי דאס הארץ האט זיך אין אים צוזאמענגעדריקט. ער האט אליין ניט פארשטאנען זיין געפיל. נאר עפעס האט אים צערודערט. דאס וואָס א פרעמדער מאן איז דאָ ביי איר. עס האט אים פשוט צערודערט. ער האט דערפילט ווי עס הערט אים פשוט־עגג אין הארץ. ער האט נאך ניט פארשטאנען אז דאס געפיל פון אייפערזוכט דערט אין אים. דאס געפיל פון אייפערזוכט קומט אלע מאל צו־זאמען מיט דער ליבע.

ער האט זיך שטיל דערווייטערט פון דער מוטער מיט דייוו'ן. אז ארויס אין גארטן אין זיך געלאָזט באַקוקן מיט דעם זאמדיקן וועג. מיט דער האפענונג מאַטער וועט ער זי אנטרעפן פארן אין איר מאשין. נאָר אין הארצן אין אים געווען שווער...

דערנאך האט ער געטראכט:

"וואָס האט דען פאסירט? אפשר אין די קליינע פעני קראנק געוואָרן און זי האט צו איר ארויסגערופן א דאקטער? אין ער צו קומען? באטראכטן די קראנקע אין אויטקגעפאָרן... נו, געוויס... אזוי איז עס, ס'קומט ניט אהער, ווייל פעני איז נאך ניט געזונט".

און דאָ איז אים איינגעפאלן:

"איך וועל צופאָרן אהין... אויב זי קומט ניט וועל איך רייטן אהין...

און זאגן וועל איך: איך האב געמיינט אז מיינע איז קראנק בין איך געקומען צוואר ווערן"... אָט וואָס ער וועט זאגן...

און פעני איז דאך ווירקלאך קראנק. אבער ניט געאיילט. ער וועט צו־וואלטן, טאמער קומט זי אהער.

גרויסע איבערראשונגען

ווי מארגע, ווי מערקווירדיק עס איז דער מענש. יעדער מענש איז א רעטש־ניש. און ווער קאָן וויסן ווי אזוי עס געשעט דאס, וואָס מענשן ווערן מיט אמאל צעטומלט און דערגאנען זיך זאכן וואָס זיי האבן שוין לאנג פאר־געגן.

עס טרעפט: א מענש האט דורכ־געטראָגן א גרויסע איבערראשונג און ער פארגעסט עס באלד. עס פארגייען וואָכן און חדשים, יאָרן און צענדליקער יאָרן און דער מענש האט פארגעסן די גרויסע איבערראשונג זיינע. און מיט־אמאל, נאָר אומגערייכט און דאס פאר־געסענע שטייט אויף "תחיות המתים". דער מענש דערמאָנט זיך דאס, וואָס איז שוין געווען אויסגעטעקט פון זיין זכרון, און קאָן עס שוין מער ניט פאר־געגן...

פונקט אזוי האט עס פאסירט מיט מיסטער סילווער.

עס זיינען אוועק אזוי פיל יאָרן און די גרויסע איבערראשונגען. וואָס ער האט דורכגעלעבט מיט זיין געליבטע עוועלין פעלד — איז געווען פון אים פארגעסן. זי איז ארויס פון זיין זכרון. ער האט שוין מער ניט געדיינקט ניט די שעה'ן פון גרויס פרייד וואָס ער האט מיט איר דורכגעלעבט. ניט גע־דענקט זיינע לייד, ווען עס איז גע־קומען די צייט זי צו פארלאָזן. ער האט ניט געטראכט קיינמאל פון איר, האט זיך קיינמאל ניט אינטערעסירט צו ווי־

באטראכט עס נאָר!

דער דאָזיקער אנאָנס האט געבראכט 28 ענטפערס, נאָכדעם ווי ער איז דערשינען בלויז אין מאָל אין "דאָס אידישע וואָרט" אוגוסט 9טן, 1931.

איר קאָנט ניט קריגן קיין שנעלערן אָדער בעסערן מיטל צו דערגיין די אידישע באפעלקערונג ווי מיט "דאָס אידישע וואָרט".

נוצט די קלאסיפיצירטע קאָלומס פון "דאָס אידישע וואָרט", ווען איר ווילט קויפן אָדער פארקויפן; ווען איר ווילט האָבן א שטעלע אָדער ווען איר זוכט אימיצן צו אַרבעטן פאר אייך.

די קלאסיפיצירטע אנאָנסן (וואָרט עדם) אין "דאָס אידישע וואָרט" ברייגגען רעזולטאטן

"דאָס אידישע וואָרט"

165 סעלקירק עוועניו — טעלעפאָן 52 213

Classified Section קלאסיפייד סעקשאָן

ספּעציעלע פריזן פאר ארווערטייזינג אין דער קלאסיפיצירטער אפטיילונג:

אין מאל, 5ס. פער אייניס ליין — 3 מאנאטן, $2.15 אייניס ליין
פאר א וואָר, 20ס. " " — 6 מאנאטן, $4.00 " "
פאר א מאנאט, 75ס. " " — פאר 1 יאר, $7.50 " "

צו פארקויפן :-: FOR SALE

סאליד ברייק פולי מאדערן הויז פון 8 רומס, אין פרייטשארד עוועניו, ניט ווייט פון מיין סטריט. פריין $3.200. א גרויסער באַרגען.

סוויטס פון 2 ביז 5 רומס אין די בעסטע אפּארטמענט בלאָקס מיט אלע מאָדערנע איינריכטונגען. רענט פון $20 א חודש און העכער.

געלט צו לייען אויף ביליקן אינטע־רעסט.

אינשורענס פאר אלערליי צוועקן.

Sheps Agencies Ltd.
804 מיין סטריט
טעלעפאָנס 761 55 אוו 807 53

צו פארענטן :-: FOR RENT

צו פארענטן 2 גרויסע רומס דאונ־סטערס, אין א פריוואטער הויס. הייסע וואסער, טעלעפאָן, אלע באקוועמלאכ־קייטן. זיך ווענדן אין 382 אלפּפּארד עוו.

צו פארענטן, צו גוטע שכנים, צוויי גרויסע, ליכטיקע און וואַרעמע רומס מיט גאז, עלעקטריק, הייסע וואסער, טעלעפאָן אין אלע באקוועמלאכקייטן. מעסיקער רענט. זיך ווענדן אין 367 טשארלס סטריט, אָדער טעלעפאָנירט 56 761 נאך 6 אויינער אָוונט.

סאמער אין רומס צו פארענטן. מעסי־קער רענט. זיך ווענדן אין 410 אל־פּרעד עוועניו.

רום, אדער רום און באָרד פאר א פאר־ווייזרטן קאפּל אָדער פאר א באַי אָדער מיידל, אין א אינטערעסאנטן הויז. זיך ווענדן אין 331 מאַיטאָבא עוועניו, טעלעפאָן 939 53.

צו פארענטן 1 צימער 2 רומס אין א באלעבאטישער הויז, מיט, אלע באַ־קוועמלאכקייטן. זיך ווענדן אין 488 אבערדין עוועניו.

צו רענטן

7 רום פולי מאָדערן הויז מיט 3 רום סוויט אויף דעם עטיק פלאר, מיט א גרויסן סטייבל. רענט זייער ביליק.

4 רום סוויט אין מאָדערנער נעביי־דע, נאָענט אין באקוועם. רענט בלויז $25 א מאָנאט.

3 און 4 רום סוויטס אין פלאָרא קאורט, דערבי קאורט און באלטיס אפּארטמענטס.

סטאָרס מיט וואוינונגען, נאָרט ענד. ווערזאיטרעט רענט.

ח. פערלמאן און נ. זעלטשען
MUTUAL AGENCIES
874 Main St. Phone 51 000

פארלאנגט א פארטנער

מיט א סומע פון אן ערך $5.000, אין א מאנופעקטשורינג ביזנעס. גרייט צו מאכן א לעבן פאר דעם פאסיקן מאַן. זיך ווענדן צו דאס אידישע וואָרט באקס 7844.

ארבעטער פארלאנגט HELP WANTED

פארלאנגט א באַי אין א קאנטרי קלאָב דינג סטאָר. מוז האבן פעאיקייטן פון פייליסמענשיפּ. זיך ווענדן צו דאס אידישע וואָרט באקס 7846.

פארלאנגט א באַי מיט א בייסיקל, אין נער וואָס האט דערפארונג אין א פרי־טינג שאָפּ פארגעצייגן. זיך ווענדן

THE JEWISH POST
328 SMITH ST., THIRD FLOOR

:-: פערזענלאכעס :-: PERSONAL

וואָלף און נייסטער פאקס טראַס, גאַ־ראנטירטער קורס $5.00. טעפּ דענסינג קלאסן פאר ביזנעס מיידלאך, קלאסן פאר קינדער.

PROFESSOR and MISS SCOTT
LYCEUM PRIVATE STUDIOS
Phone 88 106

היים און אָפיס פארניטשור פארלאנגט
פאר מזומן געלט.
KILSHAW'S
Auctioneers
Canada Bldg. Phone 29 040

ראדיאָ איינגטימער
ווען איר האט טראבל מיט אייער ראדיאָ טעלעפאָנירט 61 537 דערבי נאַראדוש
סעם באס
וועט עס באלד צורעכט מאכן
אלע פארטן מיוזם נעהאלטן אין סטאק
טאג און נאכט באדינונג

פייפס אנטיקן
פארניטשור פון נוצלאכקייט און שיינ־קייט. יעלטענע אלטע שטיקען. אל־פארטיס פון קאקאלאנד, דירעקט פון אלטע שאלעגדער פאביליעס וועלכע האבן זיי געהאט אין באזיץ און זיי אנפאנהיט.

445 מיין סטריט טעלעפאָן 249 88

עפעס ווי מיט דעם וואָלט ער אָפּגע־מעקט זיינע איינגעע זינד:

אבער ווי אזוי דערגייט מען וואָס עס קומט פאר מיטן זון? ווי אזוי דער־ווייזט מען זיך וועגן דעם? ווען מיט אים? וואָס וועט ער אים זאָגן? אז ער נעמט האט אפשר אפילו ניט די מינד־סטע פארשטעלונג וועגן דעם!

אז דאס וואָס דייוו האט זיך נאר־ניט געלאָזט מערקן, האט אים גע־קרענקט. דאס וואָס דער זון איז כסדר באלעבאטישער הייס, מיט אלע אים גע־ריינט אלס צייכן, אז דייוו האט זיין כאַ־ראקטער, אז עפעס איז פארגעקומען און נאר באמיס זיך עס צו פארגעסן. דער־פאר שווייגט ער... וואָרום: ווען ער זאָל טאקע מיינען צו צו פארראָטן, דער־ווייל